Opłata pocztową uiszczoną ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטיאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 9/1304 | לאדז, דינסטאג, יז טבת תרפ״ח | זעקסטער יאהרגאנג | Łódź, Wtorek 10 Stycznia 1928 r. | Nr. 9/1304

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24.

צוזאמענפאהר פון וואיעוואדעס

עפענט זיך היינט אין ווארשא.

ווארשא, 9. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין צוזאמענהאנג מיט די פארשטעהענדע וואהלען, וועט מארגען (היינט) אונטער׳ן פארזיץ פון אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי פארקומען א נ׳איינטאגיגער צוזאמענפאהר פון די וואיעוואדעס. אינ׳ם צוזאמענפאהר וועלען אנטייל נעהמען 16 וואיעוואדעס און דער ווארשאווער רעגירונגס-קאמיסאר. דעם צוזאמענפאהר וועט עפענען דער וויצע-פרעמיער בארטעל.

דימאווסקי ווערט בעפרייט אויף קויציע.

ווארשא, 9 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט איז אין אפעלאציע-געריכט בעטראכט געווארען די אפעלאציע פונ׳ם בעקאנטען „ראזוואי"-העלד, געוועזענער דעפ. דימאווסקי, וועלכער איז ארעסטירט געווארען פאר א רייהע מיסברויכען.

דאס אפעלאציע-געריכט האט בעשלאסען צו בעפרייען דימאווסקי׳ן אויף קויציע פון 100.000 זלאטיס.

סוחרים בעראטען זיך...

זיצונג זעהר א שטורמישע און די פערהאנדלונגען ווערען געהאלטען שטרענג בסוד.

ווארשא, 9. (טעלעפאניש). היינט אין אווענד איז אין סוחרים - פעראיין פארגעקומען א זיצונג פון פרעזידיום פון הויפט-ראט. די זיצונג האט געטראגען זעהר א שטורמישען כאראקטער. דער געוו. סענאטאר טרוסקער האט עטליכע מאל פערלאזט די זיצונג און זיך ווידער אומגעקעהרט. ס׳האט געזאלט אנגענומען ווערען א שטעלונג צו דער פראגע וועגען די סיים-וואהלען. די זיצונג איז ערקלערט געווארען פאר שטרענג פערטרויליך. 1 א זייגער דויערט נאך די זיצונג.

פונ׳ם אונטערוואסער-שיפעל זענען ארויסגעצויגען געווארען 17 קערפערס.

ניו-יארק, 9. (ספ. טעל.) פון דעם דערטרונקענעם אונטערוואסער-שיפעל איז געלונגען ארויסצובעקומען 17 קערפערס. ס׳איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די מאשין-אפטיילונג, וואו די טויטע זענען געפונען געווארען איז נישט פערנאסען געוועזען מיט וואסער.

דאס וואסער האט זיך אהין ארייינגעקריגען ערשט דעמאלט, ווען די טויכער האבען געעפענט די ווענטילען. די מאטראזען פון דער מאשין-אפטיילונג זענען פער׳סמ׳ט געווארען פון די גאזען.

מערקווירדיגע באהן-קאטאסטראפע אין האלאנד.

פאסאזשיר-צוג ארייינגעפאהרען אין געביידע פון באהן-הויף—1 דער׳הרג׳עטער 5, פערוואונדעטע.

אמסטערדאם, 9 (ספ. טעל.) נעכטען ביינאכט האט אין זאנדוואארט א פאסאזשיר צוג צוליב א שלעכט אנגעשטעלטען וועקסעל ארויסגעפאהרען אויף דער געביידע פון באהן-הויף. דער צוג וואס איז געגאנגען מיט א שנעלקייט פון 35 קילאמעטער, האט דורכגעבראכען דעם מויער און איז ארייינגעפאהרען אין איינעם פון די ביורא-צימערען.

דער לאקאמאטיוו און 2 פאסאזשיר וואגאנעס זענען ערנסט בעשעדיגט געווארען. דער מאשיניסט איז שווער פערוואונדעט געווארען, איין פאסאזשירין איז אומגעקומען 4 זענען פערוואונדעט.

מאשינען אנשטאט מענשען

ווערען איינגעפיהרט אין דער ענגלישער ארמעי.

לאנדאן, 9 (ספ. טעל.) „סונדאי קראניקל" טיילט מיט, אז אינ׳ם פארגעברייטערטען ביודזשעט פון גרויס-בריטאניען איז פאראויסגעזעהען א בעדייטענדע פערקלענערונג פון דער ענגלישער ארמעי.

די דאזיגע פערקלענערונג איז פערארזאכט געווארען מיט שפארזאמקייט-מאסיוועז און איז מעגליך צוליב דער מעכאניזאציע פון ענגלישען קריגס-מיניסטעריום.

ביי די לעצטע מיליטערישע מאנעווערס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז א דאנק די פארשריטען אין דער ארגאניזאציע פון דער ארמעע קען פערקלענערט ווערען די זעלנער-צאהל נישט אפשוואכענדיג דערביי די קאמספעהיגקייט פון דער ארמעע.

נאר פאר פוילישע בירגער...

ווארשא, 9. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). פון א רייהע שטעט זענען דערהאלטען געווארען ידיעות, אז די מאגיסטראטען האבען בעשטימט סובסידיעס פאר די גמילת-חסדים-קאסעס. איצט איז אנגעקומען א ידיעה, אז די סטאראסטעס אין קאוועל, קארעץ און אסטראוו האבען מיטגעטיילט די פערוואלטונגען, אז די הלואות פון די דאזיגע פאנדען קענען דורך די גמילת-חסדים-קאסעס ארויסגעגעבען ווערען נאר פאר פוילישע בירגער.

W dniu 8 stycznia r. b. zmarł, przeżywszy lat 40

ś. p.

JAN PURTAL

wieloletni sekwestrator Magistratu m. Łodzi.

W zmarłym tracimy sumiennego i oddanego sprawom samorządu pracownika, to też szczery żal pozostanie po Nim na zawsze.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Wydział Podatkowy.

367

ייִדישע שול - ארגאניזאציע אין פוילען, אפט. לאדזש.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20.

היינט, דינסטאג, דעם 10 יאנואר, האלב 9 א זייגער אין אווענד א פארלעזונג פון בעקאנטען דיכטער און דראמאטורג

פרץ הירשביין

א. ד. ט.: „בינע, יאפאן און אינדיע"

בילעטען צום פרייז פון 50 גר. ביז 1.50 צו בעקומען אין די פראפעסיאנעלע פעראיינען, אין די געוועלבער פון די ארבייטער-קאאפעראטיוען, אין ארבייטער-ווינקעל פאלודניאווא 20, אין דער באראכאוו-שול ציגעל-גאס 26, מעדעם-שול ציגעל-גאס 17, און טאג פון פארלעזונג פון 10 א זייגער ביי דער פילהארמאניע-קאסע.

כ׳וויל קויפען

איז לאדז א חלק-הויז, וואס זאל בעשטעהן פון א געוועלב און 1 אדער 2 שטובען און קוך אין צענטרום שטאט אויף גוטע בעדינגונגען. מעקלערס נעדאוגשען. צו וויסען צו געבען ביי קלאר, נאוואמיעסקא 8.

369

ס׳ווערט געזוכט

א האנד-מענש

צו טישלער-ארבייט.

שקאלנא 16.

398

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס דעם ה׳ **יצחק קופערבלום** (סעקרעטאר פון דער שוהל „גמילת חסדים", קעלמא 15), צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכע פרוי

נ. ע. מיטה לאה

זאל איהר די ערד גרינג זיין!

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג און מתפללים פון דער שוהל

„גמילת חסדים", קעלמא 15.

370

פוילען וועט מאכען א פארשלאג ליטע אנצוהויבען די אונטערהאנדלונגען.

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש) אין זיין אינטערוויאו, וואָס וואלדעמאראַס האָט אין קאָוונא געגעבען דעם פאָרשטעהער פון „פּאַט", האָט ער ערקלערט, אַז די ליטווישע רעגירונג וואַרט אויף אַ פאָרשלאַג אין דעם ענין מצד דער פּוילי- שער רעגירונג.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט אַזאַ פאָרשלאַג געמאַכט ווערען אין די נאָענטע טעג. פּוילען וועט אַרויסטרעטען מיט אַן'אָפיציעלען פאָרשלאַג בנוגע דעם אָרט און צייט פון די אונטערהאַנדלונגען און עס וועלען אויך בעצייכענט ווע- רען די ענינים, וועגען וועלכע די אונטערהאַנדלונגען דאַרפען געפיהרט ווערען.

„כווילאַ" בעשולדיגט די פּ. פּ. ס.

אַז זי וויל „בעהאַלטען" איהרע יודען.

לעמבערג, 9. (א.וו.) אין אַן'- אַרטיקעל אונטער דער איבערשריפט „פּ. פּ. ס." ענטיודישט איהרע רייהען" שרייבט די „כווילאַ", אַז די איינצעלנע אָרגאַניזאַציעס פון די פּ. פּ. ס. בעזייטי- גען די קאַנדידאַטען, וואָס שטאַמען פון יודען. אַלס ביישפּילען ברענגט די „כווילאַ", אַז עהערגעכטען איז פאָרגע- קומען אַ קרייז-קאָנפערענץ פון פּ. פּ. ס. אין סטרי און דאָרט איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס פאָרצולעגען דעם צ. ק. וו. אַלס קאַנדידאַטען די געוועז. דעפּוטאַטען זשולאַווסקי, פּאַליוך און מלינאַראָוויטש; דאַגעגען איז נישט פאָר- געלעגט געוואָרען דער געוו. דעפּ. דיאַ- מאַנד, וואָס האָט קאַנדידירט פון וואַהל- קרייז סטרי — דראָהאָביטש.

דאָסזעלבע האַלט מיט דער קאַנדידאַ- טור פון געוו. דעפּ. ליבערמאַן, וואָס האָט געהאַט זיין מאַנדאַט פונ'ם קרייז פּשעמישל — קראָסנאָ. אינ'ם דאָזיגען קרייז ווערט איצט אַרויסגערוקט די קאַנ- דידאַטור פון געוו. דעפּוטאַט כודי.

נייע יודישע פּאָליציי-בעאַמטע אין יפו.

יפו (י.ט.א.) ווי עס מעלדעט „פּאַ- לאַסטיין", זענען 12 אַבסאָלווענטען פון דער פּאָליציי-שולע אין ירושלים דערוג- טער 8 יודען אָנגעקומען די טעג אין יפו, וואו זיי וועלען ערפילען די פּאָ- ליציי-דינסט. סך-הכל זענען איצט פער- האַן אין יפו 26 יודישע פּאָליציאַנטען.

וואַלד-פּלאַנצונג אויפ'ן נאָמען פון ד"ר חיות.

וויען (י.ט.א.) די עסטרייכישע ציוּ- ניסטען האָבען אָנגעהויבען אַ געלד-זאַמ- לונג אויף פערפלאַנצען אין ארץ-ישראל 10,000 בוימער אַלס אַ וואַלד אויפ'ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם אָבער-ראַ- בינער פראָפ. צבי חיות.

יודישען לעהרער-אינסטיטוט אין רומעניען

זאגט צו רומענישער מיניסטער.

בוקאַרעשט (י.ט.א.) דער יודי- שער סענאַטאָר קאַרפּ האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן מיניסטער פאַר פאָלקס-בילדונג דר. אַנגעלעסקו וועגען דער לאַגע פון די מינדערהייטס- שולען בכלל און די יודישע בפרט. דער מיניסטער האָט אָנערקענט די וויכ- טיגקייט פון די יודישע שולען און די נויטיגקייט פון אַ לעהרער - אינסטיטוט, אין וועלכע די יודישע למודים זאָלען אונטערריכטעט ווערען אין העברעאיש און די אַלגעמיינע אין רוטעניש. דער אינסטיטוט זאָל האָבען צוויי סעקציעס, אַ פּעדאַגאָגישע און אַ רבנישע. דער מיניסטער האָט צוגעזאָגט אי- ערצורע- דען וועגען דעם דאָזיגען ענין מיט'ן פּרעמיער-מיניסטער און אויך אַוועקשטע- לען די פראַגע אויף דער זיצונג פונ'ם מיניסטאָרען-ראַט. סענאַטאָר קאַרפּ האָט איבערגעגעבען דעם מיניסטער אַ מע- מאָראַנדום וועגען דער לאַגע פון די „תרבות"-שולען אין בעסאַראַביען. דער מיניסטער האָט צוגעזאָגט צו בעפרידי- גען די בערעכטיגטע פאָדערונגען פונ'ם דאָזיגען מעמאָראַנדום.

די יודישע אויסוואַנדערונג פון רומעניען.

בוקאַרעשט (י.ט.א.) לויט דער רומענישער אָפיציעלער עמיגראַציע-סטאַ- טיסטיק, האָבען אין משך פון יאָהר 1926 אויסגעוואַנדערט פון רומעניען 3698 יודען אויף 17,671 אַלגעמיינע אויסוואַנדערער, ד. ה. לערך 21 פראָצ. יודישע אויסוואַנדערער. פון די צאָהל 3698 יודישע אויסוואַנדערער אין יאָהר 1926 האָבען 1018 עמיגרירט קיין ארץ- ישראל, ד. ה. לערך 26 פראָצ. אינדער ערשטער העלפט פון פערגאַנגענעם יאָהר 1927 האָבען אויסגעוואַנדערט פון רו- מעניען 1398 יודען אויף 4927 אַלגע- מיינע עמיגראַנטען.

אַ בריף פון דזשאָן ראָקפעלער צו נתן שטרויס.

ניו-יאָרק. (י.ט.ט.) דער בעקאַנ- טער יודישער פילאַנטראָפּ נתן שטרויס האָט צוגעשיקט דעם אַמעריקאַנער מיל- יאַרדער דזשאָן ראָקפעלער (זוהן) אַ בריף, אין וועלכען ער גראַטולירט איהם צו זיין 2-מיליאָן פאָנד לטובת אַנ'אַר- כעאָלאָגישען מוזעי אין ירושלים. ראָק- פעלער האָט דערויף געענטפערט, אַז די אַנערקענונג מצד אַזאַ ערנסטען מענשען-פריינד, ווי נתן שטרויס, וועל- כער האָט זיין לעבען געשטעלט אין רשות פון מענשליכען וואויל, האָט איהם ערפילט מיט אַ טיפער סאַטיס- פאַקציע.

פראָפ. מ. שאָר זאָל ווערען ווינער אויבער-ראַבינער.

וויען, 9 (טעלעגראַפיש דורך יט"א) פון זיכערע קוועלען מעלדעט מען, אַז דער פאָרשטאַנד פון דער ווינער קול- טוס-געמיינדע האָט בעשטימט דעם וואַרשעווער ראַבינער פראָפ. משה שאָר, אַלס ממלא מקום פון נישט-לאַנג פער- שטאָרבענעם ווינער ראַבינער פראָפ. צבי חיות.

פּ. פּ. ס. און „בונד" אין גאַליציען.

לעמבערג, 9 (טעלעפאָניש) די פערטרעטער פון די פּ.פּ.ס. האָבען זיך געווענדעט צום „בונד" מיט אַ פאָרשלאַג נישט אַרויסצושטעלען קיין ליסטע אין גאַליציען, נאָר שטימען אויף דער ליסטע פון פּ.פּ.ס. און דערפאַר איז די פּ.פּ.ס. זיך מתחייב צו פערזיכערן דעם בונד אַ מאַנדאַט פון מזרח-גאַליציען.

דער בונדישער קאָמיטעט האָט זיך געווענדעט צום צענטראַל-קאָמיטעט נאָך אינסטרוקציעס.

באָמבעס אַלס פייערווערק.

מאַדריד, 9. (ספּ. טעל.) בעת אַ פאָלקס-פייערונג אין פריעגאָ דע קאַרדאָ- באַ איז געשעהען אַ שרעקליכער פאַל. אין מאָמענט, ווען מען האָט געוואָרפען אין דער לופט פייערווערק, האָבען אָנ- געהויבען פאַלען אויף די פערזאַמעלטע באָמבעס. 12 פערזאָן זענען שווער פער- וואונדעט געוואָרען.

מ'רעכענט, אַז דאָס זאָל האָבען גע- ווען אַ פּאָליטישער נקמה-אַקט.

איז דאָס קליידעל אויך צו קורץ

טשענסטאָכאָוו, 9 (א.וו) דאָס פרידענס-געריכט אין טשענסטאָכאָוו האָט בעטראַכט אַ אינטערעסאַנטען פּראָ- צעס. אַ געוויסע פריילין פון דער בע- סערער געזעלשאַפט האָט אָנגעקלאָגט אין געריכט איינעם אַ יונגענמאַן מיט העכערער בילדונג, אַז בעת אַ גע- שפּרעך מיט איהר האָט ער אינדיסקרעט אָנגעריהרט איהר לייב העכער פון דער קניה, אונטערהויבענדיג איהר צוליב דעם דאָס קלייד. דער אינצידענט איז געשעהן אין דער ערשט-קלאַסיגער צו- קערניע „קריסטאַל", ווען ביידע זענען געזעסען ביי איין טישעל.

דער ריכטער האָט דעם אָנגעקלאָג- טען יונגענמאַן פרייגעשפּראָכען, אָנגע- בענדיג אין די מאָטיווען, אַז ביי דער איצטיגער מאָדע פון קורצע קליידער, האָט גאָר דער יונגערמאַן נישט נויטיג געהאַט אונטערצוהויבען דאָס קליידעל.

די פערפלייצונג אין ענגלאנד זיך ווידערהאלט

די געפאַהר איז נאָך נישט פאָראיבער. — 45 דערטרונקענע. — איבערגעריסען די טראַמוואַי-קאָמוניקאַציע.

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל,) צוליב דער פערפלייצונג זענען צובראָכען גע- וואָרען פיל גאַז-רעהרען און אין פיל ערטער זענען צוליב דעם פאָרגעקומען עקספּלאָזיעס.

לויט היסטאָרישע מעטעאָראָלאָגישע דאָקומענטען אין די אַרכיוען קומט אויס אַז די איצטיגע פערפלייצונג שטייגט איבער אַלע פערפלייצונגען, וואָס זענען געווען זינט דאָס יאָהר .1235

לאָנדאָן, 9 (ספּ. טעל.) די פער- פלייצונגס-קאַטאַסטראָפע האָט זיך היינט נאָך אַמאָל איבערגע'חזר'ט. ביז איצט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען 45 פאַ- לען פון דערטרונקענע. אין גרויסווינאַר רייד זענען דעדטרונקען געוואָרען 4 קינדער פון איין פאַמיליע.

דאָס וואַסער האָט פערגאָסען די עלעקטרישע צענטראַלע, און האָט אונ- מעגליך געמאַכט די קאָמוניקאַציע מיט'ן טראַמוואַי און אינטערערדישער באַהן, אַמשטאַרקסטען האָבען געליטען וועסט- מינסטער און די מזרח-טיילען.

לויט דער מיינונג פון פאַכלייט קען זיך די קאַטאַסטראָפע נאָך ווידערהאָ- לען אין די נאָהענטסטע טעג.

לאָנדאָן, 9 (אטע) פון צפון-איר- לאַנד טיילט מען מיט וועגען אַ פער- פלייצונג-קאַטאַסטראָפע, וואָס אַזאַ איז שוין זייט 15 יאָהר נישט געווען.

די טייכען האָבען אַזוי געוואַלדיג אויסגעגאָסען, אַז ס'זענען אַוועקגערי- סען געוואָרען גאַנצע סטאַדעס בהמות. פיל הייזער זענען פערגאָסען. די היזקות זענען זעהר גרויס.

לאָנדאָן, 9 (אַטע) היינטיגע נאַכט האָט דאָס וואַסער אין דער טעמזע נישט דערגרייכט אַזאַ הויך ווי די פאָריגע נאַכט. די הויפּט פאַליע פון דער פער- פלייצונג איז שוין אַדורך. וועגען נייע פאַלען איז נישט סיגנאַליזירט געוואָרען.

לאָנדאָן, 9 (אַטע) דער קאַטאַס- טראָפאַלער אויסגוס פון דער טעמזע איז נאָך נישט פאָריבער.

נעכטען האָט די מאַכט און די גאַנ- צע בעפעלקערונג מיט אונרוהיגקייט געוואַרט אויף דער ווייטערדיגער פער- פלייצונג. הגם דאָס וואַסער האָט ער- טערווייז דערגרייכט די זעלבע הויך, וואָס נעכטען, איז פון ערגיץ נישט סיג- נאַליזירט געוואָרען קיין קאַטאַסטראָפע.

אין די אָוועגד שעה'ן איז דאָס וואַ- סער אין טעמזע ווייטער געשטיגען. דאָס העכסטע וואַסער ווערט דערוואַרט אויף מאָרגען.

די מאַכט היט אויפמערקזאַם דעם צו- שטאַנד פון וואַסער און נעהמט אָן אַלע פערהיטונגס מיטלען.

לאָנדאָן. 9 (אַטע) אין די נאַכמי- טאָג שעה'ן איז פאָרגעקומען דער קרי- זיס, די הויך פון וואַסער אויף דער טעמזע אין לאָנדאָן איז נידריגער פון די בולוואַרען. די ברעג-קוואַרטאַלען דראָהט נישט קיין געפאַהר.

ס'איז אָבער מעגליך, אַז די פער- פלייצונג זאָל זיך ווידערהאָלען ביי אַ שטאַרקען ווינט. די בעפעלקערונג איז עוואַקואירט פון די פאָרטער-וואוינונגען.

ס'איז אָרגאַניזירט געוואָרען אַ קאָ- מיטעט פאַר די קרבנות פון דער פער- פלייצונג. דאָס קעניגליכע פאָר האָט צוגעשיקט דעם קאָמיטעט 150 פונט שטערלינג.

לאָנדאָן, 8. (ספּ. טעל.) אַלע צייטונגען קריטיקירען שטאַרק די שטאָט- פערוואַלטונג, פאַרוואָס זי האָט נישט דורכגעפיהרט די נויטיגע אַרבייטען כדי צו פערזיכערן די בעפעלקערונג פון אַ פערפלייצונג. מיט אַ צייט צוריק האָבען שוין עקספּערטען אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דער דראָהענדער געפאַהר. יעצט וועט מען זיך שוין אודאי נעהמען צו פערווירקליכען דעם פּלאַן, וועגען וועל- כען מען רעדט שוין זינט עטליכע יאָהר. טיפער מאַכען דעם דעק פון דער טעמ- זע. די שאָדענס פון דער לעצטער פער- פלייצונג מאַכען אויס פיל מעהר ווי עס דאַרף קאָסטען דאָס דורכפיהרען דעם דאָזיגען פּלאַן.

אַמסטערדאַם, 9. (ספּ. טעל.) אין דער פערגאַנגענער נאַכט האָט גע- בושעוועט אַ שטורם-וועטער אין וואָהל- וועק (צפון-האָלאַנד). דער שטורם האָט אָנגעמאַכט אַ ריזיגען שאָדען. 30 היי- זער זענען פולשטענדיג צושטערט גע- וואָרען. צווישען די איינגעפאַלענע גע- ביידעס געפינט זיך אויך אַ געמויערטער שפּיטאָל.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע און טע- נער-שוועכע - קראַנקהייטען היילונגס-וואַרץ- לאָמפּען (האָר-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

אַ מבילליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען!
קען מען קויפען אַלערליי
פּעלץ-וואַרען
נאָר ביי דער לאַנג-יעהריגער פירמע
ל. ב. פּעפּער, ווסכאדניא 42.
בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל אויס'ן אָרט, די אַרבייט ווערט אויסגע- פיהרט פּינקטליך און רעעל.

פּרייז 2 זל. שנעל און רעעל! פּרייז 2 זל.
רעכטס-קאָנסולטענטען-ביוראָ
„פּאַראַדאַ" - „PORADA",
10 פּיעטריקאָווער 10
אונטער ליייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען און רוטינירטען געריכטס-סעקרעטאַר
שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעז- פּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער- ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 258

הייל-פּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעפעהיגטע, שווער- ערציהבאַרע קינדער, שפּראַכ- שטערונגען (שטאַמלען, פּויס- שטאַמלען)

Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-אַרצט
עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל- אַפּאַראַטען
Cegielniana 6, tel. 51-89
נעמט אָן פון 5—7 אָוונט

Dr. med. NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייט. בעהאַנדל. פּויסמענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 5—9 אָוונד.

י. טויבע.

בעקאַנטמאַכונג !!!
דערמיט ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט אַז,
געברידער טויבע,
וועלכע האָבען זיך בעריהמט געמאַכט אין גאַנץ פּוילען בעזונדערס אין לאָדז מיט זייער אויסגעצייכענט שפּילען, גוּ- טער און צופרידענשטעלענדער בעהאַנד- לונג עמפּפעהלען זיך אויף חתונות, בעלער און אַנדערע שמחות. בעשטעלונגען ווע- רען אָנגענומען אויף פאָלגענדע אַדרעסן:
נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 22,
אַל. 1-טער מאַי 18,
ווסכאַדניאַ 18.
בעמ.: חתונות, בעלער און שמחות, וואָס קומען פאַר שבת ווערען פון די געב. טויבע נישט אָנגענומען. — געדענקט די אַדרעס!

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 10 יאנואר 1928

אייראָפּע אין איצטיגען מאָמענט.

אַן'אַרטיקעל פון לאָיד דזשאָרדזש

„דער וועלט-קריג האָט געקאָסט די פעלקער 10 מיליאָן בליהענדע מענשליכע לעבענס און 200 מיליאַרד דאָלאַר. יעדער מענש אין אייראָפּאַ פרעגט זיך: וועט אַזאַ קאַטאַסטראָפע אין אונזער צייט טרעפען די וועלט נאָך אַמאָל? אַלע פעלקער בעוואָפענען זיך אין דער שטילער השערה אַז אַזאַ קאָנפליקט וועט אין אַ געוויסען טאָג ווידער אויסברעכען.

ענגלאַנד וויל אַ פלאָט צום שוץ פון איהרע האַנדעלס-וועגען אין אַלע טיילען פון ערד-קוגעל. געגען וועמען? זי בעטראַכט, ווייזט אויס, אַלע פעלקער, וואָס בעזיצען קריגס-שיפען, אַלס מעגליכע פיינד. אַמעריקאַ וויל נישט ריזיקירען און פערלאַנגט אַ פלאָט, וואָס זאָל זיין גלייך, אָדער גאָר נאָך שטאַרקער פון שטאַרקסטען וועלט-פלאָט. צו וואָס? ווער ווייס! אַלעס איז מעגליך, יעדער קאָן ווערען אַ שונא. פראַנקרייך ערקלערט, אַז זי מוז האָבען די גרעסטע אַרמעע אין אייראָפּאַ. צי האָט זי נישט איהר מעכטיגען קאָנקורענט און שכן ענטוואָפענט און געמאַכט שוצלאָז? יאָ, אָבער ווער קאָן זאָגען, וואָס די צוקונפט וועט ברענגען אין מזרח, דרום-מזרח אָדער דרום. איטאַליען האַלט גרייט דאָס געוועהר און פערפולקומט איהר בעוואָפנונג. צו וואָס? דאַרף זי זיך נישט רעכענען מיט פראַנקרייך אויף יענער זייט פון די אַלפען און מיט יוגאָסלאַוויען אויף יענער זייט פון דער אַדריא? פוילען און רומעניען האָבען אַ גענוגענדען גרונד זיך צו בעוואָפענען, כל זמן זייער מעכטיגער שכן אין מזרח האָט נישט פריהער אויפגעלעזט זיין אַרמעע. דען ס'איז גאָרנישט אַזאַ נחת צו לעבען אין שכנות מיט אַ בער, וועלכען מ'האָט צוגענומען זיינע יונגע.

עס וועט נאָך דויערען גאַנצע דורות, ביז אייראָפּאַ וועט האָבען פולשטענדיג פערדייעט ווילסאָנ'ס 14 פונקטען, ביז זיי וועלען איהר זיין איבערגעגאַנגען אין פלייש און בלוט. בעת מ'האָט אין יאָהר 1919 בעשטימט די גרעניצען, איז מצד די גרויסע מלוכות געמאַכט געוואָרען דער ערליכער פרוב, פעסטצושטעלען די נאַציאָנאַלע צוגעהעריגקייט פון דער בעפעלקערונג, איידער מען האָט בעשטימט די ענטגילטיגע גרעניצען, אויף ביידע זייטען האָבען אינטערעסירטע צדדים געפעלשט די צאָהלען. ס'איז גאַנץ נאַטירליך, אַז די פערבינדעטע האָבען אין צווייפעלהאַפטע פאַלען ענטשידען לטובת זייערע פריינד. דערפון איז ענטשטאַנען אַ סך לאָקאַלע אונגערעכטיגקייט, אין געביטס-טיילען, וואָס האָבען עטנאָגראַפיש געמוזט פערבלייבען ביי איין מלוכה, זענען מיט געוואַלד פעראייניגט געוואָרען מיט אַ צווייטער מלוכה. דער קאַמף פון די דאָזיגע אָבגעריסענע קליינע געמיינשאַפטען, כדי צוריקצוקעהרען צו זייער שטאַם געהט דורך גאַנץ צענטראַל-אייראָפּאַ, דאָס איז אַ שטאַרקע קוועלע פון שטענדיגער פיינדשאַפט.

אַ ווייטערדיגען רייבונגס-פונקט בילדעט די מינדערהייטס-פראַגע. אין די פאַלען, וואו די פרעמדע בילדען אַ מינדערהייט פון דער בעפעלקערונג, זענען אין די אָפּמאַכען אַריינגעשטעלט געוואָרען בעשטימונגען, כדי זיי צו שיצען געגען אַ שלעכטער בעהאַנדלונג מצד זייערע נייע בעל-הבתים. פון אַלע זייטען הערען זיך שטאַרקע אָנקלאַגעס, אַז די דאָזיגע שוץ-בעשטימונגען ווערען פולשטענדיג נישט געאַכט, אַז די שפּראַך די זיטען, און אַפילו די רעליגיע פון דער מינדערהייט ווערען פערפאָלגט. אונגאַרן אין רומעניען און אין טשעכאָסלאָוואַקיען, דייטשען אין פוילען און אין טשעכאָ-סלאָוואַקיען, עסטרייכער אין איטאַליען, בולגאַריען אין מאַקעדאָניען און די יודען אין אַלע לענדער ווענדען זיך נאָך שוץ צום פעלקער-בונד. וואו די אויפרעגונג איבער די דאָזיגע נאַציאָנאַלע סכסוכים דערגרייכט אַזאַ מדרגה פון פערצווייפלונג, אַז די פעלקער זענען גרייט זיך אָנצוכאַפּען איינער דעם אַנדערען פאַר די העלזער. עס דערוועקט זיך די פראַגע, צי דער פעלקער-בונד וועט זיין גענוג שטאַרק זיך צו שטעלען צווישען די קעמפענדע און דורכזעצען נישט נאָר צייטווייליגע אָפּשטעלונג פון די פיינד-זעליגקייטען, נור אַ דויערנדע לעזונג צונ'ם שטרייט.

נישט-קוקענדיג אָבער דערויף וואָלט איך געזאָגט נביאות, אַז אין יאָהר 1928 וועט נישט קומען צו קיין מלחמות. די ליקווידירונג פון ליטוויש-פוילישען קאָנפליקט איז אַ ביישפיל דערפאַר, וואָס עס וועט מן-הסתם אויך ווייטער געשעהן.

די לעהרע פון 1914 איז פאַר אייראָפּאַ נישט געווען אינגאַנצען פערלוירען. דאַמאָלס האָט אַ רעוואָלווער-שאָס אויפגעוועקט די קריגס-הינד אין גאַנץ אייראָפּאַ. דעריבער האָט אויך די פויליש-ליטווישע שפּאַנונג אַזוי ערנסט דערשראָקען אייראָפּאַ. רוסלאַנד וואָלט געקאָנט ערקלערען, אַז ביי אַן'איינברוך אין ליטאַ וועלען איהרע אַרמעען דאָרט אַריינמאַרשירען. אויך דייטשלאַנד וואָלט געקאָנט אַריינגעצויגען ווערען. פאַר פראַנקרייך וואָלט געווען שווער צו לאָזען פוילען פעראיינזאַמט. פילסודסקי און וואָלדעמאַראַס האָבען אַ שם פון מענער מיט ליידענשאַפטליכען און דרייסטען טעמפּעראַמענט, ביי די מלוכות האָט געהערשט אַן'אָפענער פחד, און זייערע אויסערן-מיניסטאָרען האָבען געאיילט קיין גענף. זיי האָבען ליקווידירט דעם אַקטועלען סכסוך, אָבער די אמת'ע סיבה צווישען ביידע לענדער איז נישט געוואָרען בעריהרט.

די סימפּטאָמען קאָן מען היילען, אָבער דער פעלקער-בונד קאָן עס נאָך נישט וואַגען אַריינצודרינגען אין די סיבות פון דער פיינדשאַפט צווישען די פעלקער. אייראָפּאַ וועט אפשר האָבען עטליכע יאָהר רוה. ביז די פעלקער וועלען זיך צוריקקעהרען צו זייער פריהערדיגער שטאַרקייט און וועלען האָבען פערגעסען זייערע וואונדען, וואָרום כל-זמן דער פעלקער-בונד וועט זיך בלויז פערנעהמען מיט ליקווידירען פון צייט צו צייט סכסוכים און וועט זיין מאַכטלאָז אַריינצודרינגען טיפער צו די וואָרצלען פון די דאָזיגע שטרייטען, כדי אויס צוראָטען דאָס בייז. — אַזוי לאַנג וועט דער שלום אין אייראָפּאַ זיין אונזיכער און נישט פעסט.

פון אַלפּוילישען וואהל-פראָנט.

די פינף אַריינגעטראַגענע ליסטעס.— סאַנאַציע זאָל האָבען נאָך איין ליסטע. — וואָס הערט מען פון רעכטס?

די לאַגע אויף די פאָרוואַהל-פראָנטען הויבט אָן ביסלעכווייז זיך אויפצוקלערען. 5 פאַרטיי-צדדים האָבען שוין אַריינגעטראָגען זייערע מלוכה'שע קאַנדידאַטען-ליסטעס. פון די דאָזיגע 5 ליסטעס איז שוין ביי פיר בעוואוסט, ווער עס פיגורירט אויף זיי, און אַז די דאָזיגע נעמען וועלען שוין מעהר ווי געוויס נישט געענדערט ווערען. דאָס זענען די ליסטעס פון פ.פ.ס., „וויזוואָלעניע", „בונד" און „פועלי ציון" (לויט די נומערען — 2, 3, 4 און 5). דאַגעגען ווייסען מיר נאָך נישט אָפיציעל, ווער עס פיגורירט אויף דער מלוכה'שער ליסטע פון דעם נומער 1, ד"ה פון דער ליסטע, וואָס עס האָט אַריינגעטראָגען דער אַזויגערופענער „אונפּאַרטייאישער בלאָק פאַר מיטאַרבייטערשאַפט מיט דער רעגירונג". לויט נישט-אָפיציעלע ידיעות פיגורירען אויף דער דאָזיגער ליסטע די נעמען פון וויצע-פרעמיער באַרטעל, מיניסטאָרען: מאַראַטשעווסקי, ראָמאַצקי און אַנדערע. אָבער די האַלב-אָפיציעלע צייטונג „עפּאָקאַ" גיט אָנצוהערען, אַז די דאָזיגע ליסטע וועט וואַהרשיינליך, זיך בענוצען מיט דעם רעכט, וואָס עס דינט די וואַהל-צדדים צו ענדערען ביז'ן 24-טען ה' ח' ד. ה. ביז'ן לעצטען טערמין פון אַריינטראָגען די מלוכה'שע ליסטעס, די נעמען פון די קאַנדידאַטען, און דעריבער „ווערט נאָך נישט פערעפענטליכט דער פערזאָנען-צוזאַמענשטעל פון דער ליסטע"...

די סיבה פון דער אומקלאָרקייט ביי דעם אונפאַרטייאישען בלאָק פאַר מיטאַרבייטערשאַפט מיט דער רעגירונג איז אַ גאַנץ פשוט'ע:

דער דאָזיגער בלאָק ווייסט נאָך פאַקטיש נישט מיט וועמען אַלץ ער געהט צום טיש, פון וועמען דער דאָזיגער בלאָק וועט בעשטעהען, וואָרום די סאַנאַציע-גרופען, וואָס אָרגאַניזירען דעם דעם דאָזיגען בלאָק, בעמיהען זיך צוצוציהען צו איהם פערשידענע קלאַסען, פערשידענע פאַרטייען און סתם אונפאַרטייאישע עלעמענטען פון אַלע נאַציאָנאַליטעטען. אָבער, פערשטעהט זיך, אַז יעדע גרויסע גרופּע אָדער פאַרטיי, וואָס איז מסכים צו שטיצען דעם דאָזיגען בלאָק. פאָדערט פאַר זיך עפּיס, און די אונטערהאַנדלונגען וועגען דעם, דאָס מאַנדאַטען-דינגעניש דויערט נאָך, וואָרום עס איז פערהאַן פיל מעהר בעלנים ווי מאַנדאַטען. דעריבער האָט דער דאָזיגער בלאָק דערווייל פערכאַפּט דעם נומער 1 פון די ליסטעס און זיך איבערגעלאָזט די מעגליכקייט אַרויפצושטעלען אויף זיין מלוכה'שער ליסטע די פערזאָנען, מיט וועלכע דער וואַהל-קאָמפּראָמיס וועט געשלאָסען-ווערען...

„ראָבאָטניק" ווייסט אָבער צו דערצעהלען נאָך אַ סוד, נעמליך: אַז חוץ דער ליסטע נומער 1 פון דעם „אונפּאַרטייאישען רעגירונגס-בלאָק", וועלכער וועט בעשטעהען פון פריצים-פאָרשטעהער, פויערים-פאָרשטעהער, סוחרים, בעאַמטע, אַרבייטער, יודען, אוקראַינער א. אַז. וו. — וועט נאָך אַריינגעטראָגען ווערען אַ ספּעציעלע רעגירונגס-ליסטע אונטער דער ציפער 13, וועלכע איז תמיד געווען אַזוי מזל'דיג פאַר פּילסודסקי'ן, און אויף וועלכער עס וועלען פיגורירען כמעט אַלע מיניסטאָרען פון דער איצטיגער רעגירונג, די דאָזיגע אָפיציעלע רעגירונגס-ליסטע זאָל, לויט'ן „ראָבאָטניק" אַרויסגעשטעלט ווערען נאָר אין די צענטראַלע וואַהל-קרייזען פון דער מלוכה. אויב דאָס זאָל זיין אמת, וועלען מיר, אַלזאָ, האָבען צוויי סאַנאַציע-ליסטעס: איין ליסטע, די רעגירונגס-ליסטע, וועט הויפּטזעכליך אַרומנעהמען די צענטראַלע געגענדען פון דער מלוכה, און די צווייטע — די „קרעסען", מזרח-גאַליציען, שלעזיען, ד. ה. דאָרט, וואו די פוילישע בעפעלקערונג איז אין דער מינדערהייט און זי קאָן דורכפיהרען מאַנדאַטען פון דאָרט נאָר מיט דער הילף פון אָבגעריסענע שטימען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

דערביי איז אינטערעסאַנט אונטערצושטרייכען, אַז אויך די געגנער האָבען נישט פערלעגט די הענד און אַרבייטען מיט אַלע כוחות צו שטערען דער סאַנאַציע אין איהרע פּלענער, אַזוי, למשל, פּרובען די כאַדעקישע פיהרער, די עקס-דעפּוטאַטען ביטנער און טשערניעווסקי פערברייטערן דעם כאַדעקיש-פּיאַסטישען בלאָק אויף אַן'אַלגעמיין-קאַטוילישען בלאָק, אויפ'ן גרונד פון בעוואוסטען ביסקופען-אויפרוף און אַריינגעהמען אין איהם אַלע פאַרטייען און גרופּען, וואָס קעמפען געגען דער סאַנאַציע, ביז די ענדעקעס איינשליסליך. אמת, די פּיאַסטאָווצעס טרעטען אַרויס קאַטעגאָריש געגען דעם, ווייל זיי האָבען מורא פאַר דעם אַלץ-וואַקסענדען ערפאָלג פון סענאַטאָר באַיקאַ, וועלכער מאַכט ממש אָן אַ חורבן אין די פּיאַסטישע רייהען, צוליב דעם, וואָס „פּיאַסט" איז געגאַנגען אין פאָריגען סיים צוזאַמען מיט די פריצים פון נ. ד. און כ. נ. אָבער דאָך קאָן מען נאָך נישט די געפאַהר פון דעם קאַטוילישען בלאָק באַגאַטעליזירען, ווייל אין פּויזנער קאַנט און שלעזיען זענען די כאַדעקעס פאַר אַן'אַלקאַטוילישען בלאָק און דאָרט איז נאָך אויך גענוג שטאַרק דער איינפלוס פון דער ענדעציע.

די פּויזנער רעאַקציאָנערען האָבען איצט פערעפענטליכט אַן'אויפרוף מיט הונדערטער אונטערשריפטען וועגען צושטעהן צום „נאַציאָנאַלען בלאָק" (לייען: קאַטוילישען), און די סאַנאַציע וועט נאָך געוויס האָבען צו זינגען און צו זאָגען מיט די דאָזיגע רעאַקציאָנערע שטימונגען בעת'ן וואַהל-קאַמף, מיט דעם טרויעריג-בעריהמטען „אַכטעל" וועלכען די אַנטי-סאַנאַטאָרען ווילען פאַר יעדען פּרייז אויפלעבען.

איבעריגענס, נישט בלויז מיט די רעכטע, נור אויך מיט די לינקע און ראַדיקאַלען וועט די סאַנאַציע מוזען פיהרען אַ שווערען וואַהל-קאַמף. די דאָזיגע גרופּען קאָנען גראָד נישט מוחל זיין דער סאַנאַציע, וואָס זי נעהמט אַריין אין שותפות די גרויסע גרונד-בעזיצער די סוחרים און אינדוסטריעלער, און מיט דעם חטא ווילען זיי קומען צו די מאַסען אין קאַמף געגען דער סאַנאַציע.

אינטערעסאַנט איז, אַז אפילו דער ראַדיקאַלער פויערים-פיהרער סטאַפּינסקי, וועלכער איז אין אָנהויב געווען אַ שטאַרקער אָנהענגער פון סענ. באַיקאָ'ס אַקציע, האָט איצט איבערגעריסען מיט'ן רעגירונגס-בלאָק צוליב דעם דערמאָהנטען חטא.

אַזוי ערקלערט סטאַפּינסקי אין זיין אָרגאַן. צי איז אָבער נישט אַמאָל די סבה פון איבעררייסען אין דעם, וואָס מען האָט סטאַפּינסקי'ן נישט געוואָלט זיכערען קיין מאַנדאַט?—בייזע צינגער זאָגען, אַז עס איז אַזוי!..

אַלוועלטליכע יודישע אויפבוי-קאָנפערענץ

האָט בעשלאָסען צונויפצורופען דער „אָרט"-פערבאַנד.

(קאָרעספּאָנדענץ פון בערלין צום „נייעם פאָלקסבלאַט")

דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ פּלענאַר-זיצונג פון „אָרט"-פערבאַנד. אין דער זיצונג האָבען זיך בעטייליגט צ.א. קורט בלומענפעלד, פּראָפ. ס. פראַנקפורט, ד"ר סיגנאַלאָווסקי, סענאַטאָר קערנער, ד"ר זילבערפאַרב (וואַרשע), י. זעגעלניצקי (מאָסקווע).

נאָכדעם, ווי עס איז בעעהרט געוואָרען דאָס אָנדענקען פון פאָרשטאָרבענעם מיטאַרבייטער פון דער צענטראַלער פערוואַלטונג דר. י. עטקין, פון ה. ד. נאָמבערג, פּראָפ. חיות און וול. טיאָמקין, האָט דר. לוואָוויטש פאָרגעלייענט דעם טעטיגקייטס-בעריכט פון דער צענטראַל-פערוואַלטונג. דער בעריכט שטעלט פעסט, אַז אין משך פון יאָהר 1927 האָט די אָרט-טעטיגקייט געמאַכט בעדייטענדע פאָרטשריט אין פערשידענע לענדער אויף די געביטען פון לאַנדווירטשאַפט, פאַכבילדונג און אין בעזאָרגען פון די האַנדווערקער מיט מכשירים און רויה-שטאָפען.

אין משך פון בעריכט-פעריאָד האָט „אָרט" אויסגעגעבען אויף פאַכבילדונג 47,000 דאָלאַר, אויף לאַנדווירטשאַפט 96,000 דאָלאַר. די יודישע האַנדווערקער זענען אין יאָהר 1927 בעזאָרגט געוואָרען דורך דער פערמיטלונג פון דעם ספּעציעלען מאַשינען-קאָאָפּעראַטיוו מיט מאַשינען און ווערקצייג אויף אַ סומע פון 160,000 דאָלאַר. דער „אָרט" האַלט אויס אָדער גיט סובווענציעס 75 פערשידענע פאַכקורסען. די צאָהל שילער אויף די דאָזיגע קורסען בעטרעפט 4,500. עס ענטוויקעלט זיך אויך מיט ערפאָלג די קאָנסטרוקטיווע קרובים-הילף. אין אַמעריקאַ איז שוין געשאַפען געוואָרען דער גרונדשטיין פאַר דער פינאַנציעלער קרעדיט-אינסטיטוציע פון „אָרט". אין משך פון יאָהר 1927 האָט די צענטראַל-פערוואַלטונג דורכגעפיהרט אין אַ רייה לענדער אַ געלד- און פּראָפּאַגאַנדע-אַקציע. די הויפּט-אויפגאַבע פון דער צענטראַל-פערוואַלטונג בעשטעהט איצט אין סטאַביליזירען דעם בודזשעט. דער בודזשעט פון „אָרט"-פערבאַנד פאַר דער ערשטער העלפט פון 1928 יאָהר איז אָנגעצייכענט אויף דער סומע פון 200,254 דאָלאַר. די לאָקאַלע הכנסות און די סובווענצען, וואָס די „אָרט"-אינסטיטוציעס בעקומען פון די מאַגיסטראַטען און קהלות מאַכען אויס אַ בעדייטענדען טייל פון די „אָרט"-הכנסות.

דער פאָרזיצער פון דעם יודישען רעקאָנסטרוקציאָנס-פאָנד דר. סאָלאָווייטשיק האָט דערגענצט דעם בעריכט מיט דער מיטטיילונג, אַז אין דער ערשטער העלפט פון יאָהר 1928 וועט דער קאַפּיטאַל פון רעקאָנסטרוקציאָנס-פאָנד בעטרעפען העכער פון 300.000 דאָלאַר.

בעזונדערס גוט ענטוויקעלט האָט זיך אין יאָהר 1927 דער מאַשינען- און מכשירים-קאָאָפּעראַטיוו, אין יאָהר 1924 האָט דער אומזאַץ פון דעם קאָאָפּעראַטיוו בעטראָפען 13,000 מאַרק. אין יאָהר 1925—160,000 מאַרק, אין יאָהר 1926 — 290,000 מאַרק און אין יאָהר 1927 מעהר ווי 600,000 מאַרק. אין אַ רייה שטעט, צווישען אַנדערע אין וואַרשע, געפינען זיך פיליאַלען און סקלאַדען פונ'ם קאָאָפּעראַטיוו.

נאָכ'ן אויסהערען דעם בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון „אָרט" אין רוסלאַנד האָבען דר. מ. זילבערפאַרב און דר. אַ. סיגנאַלאָווסקי אָפּגעגעבען אַ בעריכט פון דער „אָרט"-טעטיגקייט אין פוילען. דער „אָרט"-חודש ווערט אָנגעפיהרט אין אַ רייה שטעט ווי

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

לאָדז
10 יאַנואַר 1928

דאָס לאָדזער לעבען

לאָדז
10 יאַנואַר 1928

10 דינסטאַג י"ז טבת תרפ"ח	יאַנואַר זון-אויפגאַנג 7.45 זון-אונטערגאַנג 3.32 לענג פון טאָג 10.11

ערלויבענישען אויף רעגלאַמענטירטע סחורות

דער צענטראַלער פעראיין פון סוחרים און אינדוסטריעלער פון לאָדזער וואָיעוואודזטווע (פּיעטרקאָווער 10) מאַכט בעקאַנט, אַז די אימפּאָרטערען, וועלכע ווילען בעקומען אַן ערלויבניש אַריינצוברענגען רעגלאַמענטירטע סחורות, דאַרפען זיך ווענדען אין מיניסטעריום פון האַנדעל און אינדוסטריע (אָפּטיילונג פאַר אויסלענדישען האַנדעל) עלעקטאָראַלנע 2, און צושיקען קאָפּיעס פון די פאַטענטען, וועלכע מען האָט אויסגעקויפט אין יאָהר 1928.

די קאָפּיעס בעשטעטיגט דער פעראיין.

6 גראָשען מיט 10.000 זלאָטעלעך...

(מ) דער מאַגיסטראַט מעלדעט, אַז אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וועלכע האָט געדאַרפט פעסטשטעלען די גרויס פון די מיסברויכען, וואָס ס'איז בעגאַנגען דער מאַגיסטראַט-אָנגעשטעלטער, שטיינברעכער האָט קאָנסטאַטירט, אַז לויט די מאַגיסטראַט-ביכער פעהלען 10 טויזענד זלאָטיס מיט 6 גראָשען.

אין דער קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינע ענינים.

(מ) דינסטאָג, דעם 10 ד. ח. פונקט 7 אַ זייגער קומט פאָר אין לאָקאַל פון שטאָט-ראַט אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינע ענינים.

אויף דער טאָג-אָרדנונג שטעהען, צווישען אַנדערע, די פראַגען וועגען איבערנעהמען דעם אַדרעסען-ביוראָ דורכ'ן מאַגיסטראַט און איבערבייטען דעם נאָמען פון שקאָלנע גאַס אויפ'ן נאָמען פון ראָמואַלד מיעלטשאַרסקי.

ריינקייט אויף וואַקזאַלען און בופעטען.

(§) דעם 1-טען יאַנואַר זענען אַריין אין קראַפט די נייע פאָרשריפטען וועגען דער סאַניטאַרען-צושטאַנד אין די וואָקזאַלען און די בופעטען.

פערוואונדעט צוויי אַרבייטער.

(ב) אין פאַבריק פון קאַראָל בוהלע (היפּאָטעטשנאַ 1) האָט פּלוצים געפּלאַצט אַן אַפּאַראַט צו לייטען און פערוואונדעט די צוויי נעבען-שטעהענדע אַרבייטער: וולאַדיסלאַוו ראַיעווסקי און טעאָדאָר וועבער.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען זיי אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr. PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
ווענערישע און האָר-הויט-קראַנקהייטען. מענער שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 שעה; דאַמען פון 4—5 נאָכם.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמ.

הכנות צו די סיים-וואַהלען.

(–) זייט עטליכע טעג קומען פאָר אונטערהאַנדלונגען פון דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע מיט די פאָרשטעהער פון די

אונפאַרטייאישע רעליגיעזע יודען

וועגען דער שטעלונג פון די לעצטע צו די בעפאָרשטעהענדע סיים-וואַהלען.

ביי די אונפאַרטייאישע גופא זענען פאַרהאַן 4 קאָנצעפּציעס: צוצושטעהן צום מינדערהייטס-בלאָק, צו געהן זעלבסטשטענדיג צו די וואַהלען (הגם ס'איז נישט פאַרהאַן קיין שום אויסזיכטען אויף ערפאָלג), צו געהן אין יודיש-נאַציאָנאַלען בלאָק אָדער גאָר שטימען פאַר דער סאַנאַציע.

אַקטועל זענען איצט די לעצטע 2 מעגליכקייטען, די שווערסטע מניעה צוצושטעהן צום נאַציאָנאַלען בלאָק איז דער ברוגז צווישען די אומפאַרטייאישע מיט דער „אגודה".

אַדוו. פּרילוצקי, וועלכער האָט זונטאָג געווייַלט אין לאָדז, האָט אָפּגעהאַלטען אַ פּריוואַטע קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון די אומפאַרטייאישע וועגען צושטעהן צום אַלגעמיינעם יודישען נאַציאָנאַלען בלאָק.

(§) נעכטען האָט זיך אין לאָדז קאָנסטיטוטירט דער

אונפאַרטייאישער קאָמיטעט פון מיטאַרבייט מיט דער רעגירונג פון מאַרש. פּילסודסקי

בראש דעם קאָמיטעט שטעהט דער אַדוו. וואָדזשינסקי. עס האָט זיך אויך געבילדעט דער קאָמיטעט אויף לאָדזער קרייז, בראש דעם קאָמיטעט שטעהט דער זמיערזשער בירגער-מייסטער שוויערטש. דער זיץ-פּלאַץ פון קאָמיטעט איז אין לאָדז, אַזעלכע קאָמיטעטען זענען געבילדעט געוואָרען אין לאַסק, אין פּאַביאַניץ און אין אַנדערע שטעט פון לאָדזער וואָיעוואודזטוואָ.

דעלעגאַציע ביי פּרעזידענט זשעמיענצקי,

וועגען דער פראַגע פון צוריקציהען בוי-קרעדיטען.

(§) אויף איינע פון זיינע זיצונגען האָט דער נייער מאַגיסטראַט בעשלאָסען צוריקצוציהען די בוי-קרעדיטען, וועלכע זענען אַנערקענט געוואָרען פאַר פערשידענע פּערזאָנען, דורכ'ן פריהערדיגען אויפבוי-קאָמיטעט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז אַ דעלעגאַציע פון די ה"ה ד"ר ראָזענבלאַט, טילער, קאַרפ, רומקאָווסקי און וואַלד געווען ביים פּרעזידענט זשעמיענצקי.

די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען, אַז דאָס צוריקציהען די בוי-קרעדיטען וועט ברענגען צום אונטערגאַנג פון דער פּריוואַטער בוי-איניציאַטיוו.

ווייטער האָבען זיי אָנגעוויזען, אַז צוליב דעם וואָס דער אַלטער אויפבוי-קאָמיטעט האָט פאַר זיי אַנערקענט קרעדיטען, האָבען זיי זיך פינאַנציעל שטאַרק אַגאַזשירט און ס'קען ברענגען צו אַ רייה באַנקראָטען.

ה' רומקאָווסקי האָט אָנגעוויזען, אַז ס'איז אויך צוריקגעצויגען געוואָרען דער קרעדיט פאַר'ן יתומים-הויז אין „העלענובעק".

דער פּרעזידענט האָט אָנגעוויזען, אַז וועגען דעם צוריקציהען די קרעדיטען האָט ער אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט דער דירעקציע פון „באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגא" און די קרעדיטען וועלען וואַהרשיינליך נישט צוריקגעצויגען ווערען. קרעדיטען וועלען נאָר געגעבען ווערען אינדיווידועל.

דעלעגאַציע פאַר קאָנצעסיאָנירטע אונטערנעהמונגען האָט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג.

(§) אונטער'ן פאָרזיץ פון וויצע-פּרעזידענט ראַפּאַלסקי איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער דעלעגאַציע פאַר קאָנצעסיאָנירטע אונטערנעהמונגען.

עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען די נייע טראַמוואַי-ליניעס, וועלכע זענען שוין פון דעם געוועזענעם מאַגיסטראַט בעשטעטיגט געוואָרען איינשטימיג מיט'ן פּלאַן פון דער לאָדזער טראַמוואַי-דירעקציע.

די צווייטע פראַגע איז געווען, וועגען בעלייכטען די גאַסען פון באַלוט און כאָינע. און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו ווענדען זיך צו דער עלעקטראָווניע, אַז זי זאָל מעהר בעלייכטען די גאַסען פון די ווייטע שטאָט-טיילען.

ווייטער איז בעהאַנדעלט געוואָרען די בקשה פון די בעקערס און פון דעם קאָנסום-פעראיין צוצולאָזען זייערע פאָרשטעהער צו די סאַניטאַר-טעכנישע קאָמיסיעס, וועלכע זענען בערעכטיגט אַרויסצוגעבען קאָנצעסיעס אויף בעקערייען. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען צוצולאָזען אַזעלכע פאָרשטעהער. דער מאַגיסטראַט דאַרף אָבער פאָרויס בעקומען אַ ליסטע מיט 9 קאַנדידאַטען פון וועלכע עס וועלען ווערען אויסגעקליבען 4 פאָרשטעהער פון יעדער פעראינטערעסירטער אָרגאַניזאַציע.

וועגען בויען אַרבייטער-הייזער.

עס זענען דאָ דריי פּלעצער, אָבער זיי טויגען נישט.

(§) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז אויף אַ זיצונג פון מאַגיסטראַט אויסגעטיילט געוואָרען אַן אונטער-קאָמיסיע אויף צו בעאַרבייטען פּלענער וועגען בויען אַרבייטער-הייזער. שבת איז פאָרגעקומען אַ זיצונג, אונטער'ן פאָרזיץ פון וויצע פּרעזידענט ראַפּאַלסקי. ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער מאַגיסטראַט האָט בלויז 3 ענטשפּרעכענדע פּלעצער. אַ פּאַס לאַנד פון 100 מעטער אויף ווידזעוו, וואָס איז געבליבען נאָכ'ן אָפּגעבען דעם פּלאַץ אויפ'ן באַהנהויף; אַ צווייטער פּלאַץ פון 41 מאָרג, וואָס איז געבליבען פון דער אַלטער שטעטישער ציגעלניע, אויף אַביוואַטעלסקאַ גאַס, און דער דריטער פּלאַץ – אויף סרעבזשינסקאַ. די אַלע פּלעצער זענען נישט ענטשפּרעכענד. די קאָמיסיע האָט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צום מאַגיסטראַט, אַז ער זאָל פאַרעפענטליכען אַ קאָנקורס אויף איינצוקויפען אַן ענטשפּרעכענדען פּלאַץ און אויב אַזאַ פּלאַץ וועט מען נישט געפינען, אָנהויבען בויען אויף ראָקאָטשינער גאַס.

אויך איז בעשלאָסען געוואָרען פאָרצולעגען, אַז ס'זאָל געבילדעט ווערען אַ שטענדיגע קאָמיסיע אויף צו בויען אַרבייטער-הייזער, וועלכע זאָל שטעהן אין אַ דירעקטען קאָנטאַקט מיט'ן מאַגיסטראַט.

לאָדז וואַקסט, אָהן עין הרע!

אַ פּאַסאַזש אויפ'ן אַמעריקאַנישען אופן. — אָבטיילונג פון „וויעלקאַ זשעמיאַנסקאַ". — פיליע פון עלעקטראָווניע. — געזעלשאַפט פאַר שלאַף-וואַגאָנען.

(ב) אויף פּיעטריקאָווער 75 געפינט זיך אַ קליין הילצערן הייזעל און אויפ'ן הויף אַ פאַבריקעל און אַ פּלאַץ, וועלכער ציהט זיך ביז אַלעיע קאָשטשושקי. די בעזיצער פון דעם דאָזיגען הויז האָבען בעשלאָסען דעם דאָזיגען גאַנצען שטח צו בענוצען פאַר אַ גרויסער אונטערנעהמונג אויפ'ן אַמעריקאַנישען אופן: דאָס הילצערנע הייזעל און די פאַבריק וועלען בעזייטיגט ווערען און אויפ'ן גאַנצען שטח, צווישען פּיעטריקאָווער און קאָשטשושקי, וועט געשאַפען ווערען אַ פּאַסאַזש און פון ביידע זייטען 6–7 שטאָקעדיגע געביידעס, אין וועלכע עס וועלען זיך געפינען געוועלבער, ביוראָס און וואוינונגען. דער גאַנצער דורכגאַנג צווישען פּיעטריקאָווער און קאָשטשושקי וועט זיין געדעקט מיט אַ גלעזערנעם דאַך. די אַריינגענג וועלען זיין איינגעאָרדענט אויפ'ן אַמעריקאַנישען סיסטעם.

די גאַנצע אונטערנעהמונג וועט פינאַנסירט ווערען דורך אַן אַמעריקאַנישען קאָנסאָרציום.

*

אין די נאָהענטסטע טעג וועלען אין צענטרום פון שטאָדט ענטשטעהען אַ רייה נייע געשעפטען און עפענטליכע לאָקאַלען:

די פירמע ראָזנער פּיעטריקאָווער 100 ווערט ליקווידירט און אין'ם לעדיגען לאָקאַל וועט ענטשטעהען אַ פיליע פון דער וואַרשעווער קאָנדיטאָריי „וויעלקאַ זשעמיאַנסקאַ".

אויף פּיעטריקאָווער 115 ווערט לעדיג דאָס געשעפט פון שווייצער און דאָרט וועט געעפענט ווערען אַ נייע פיליע פון דער עלעקטראָווניע.

אויף פּיעטריקאָווער 64 ווערט געעפענט אַן אָבטיילונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער געזעלשאַפט פאַר שלאַף-וואַגאָנעס „וואַגאָן-לי".

אַפּטייקען וועלכע דיזשורירען היינט ביינאַכט.

(§) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: פּאַוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307); ס. האַמבורג (גלובנאַ 50); ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 4); י. סיטקעוויטש (קאָפּערניק 26); א. כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10); אַ. פּאָטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10).

באַנקראָט פון אַ ווילנער פירמע.

(–) די קרעדיט-שוץ-אָפּטיילונג ביים סוחרים-פעראיין, פּיעטרקאָווער 73, טיילט אונז מיט, אַז די פירמע זלמן קאָוואַלסקי אין ווילנאַ, ווענגערסקאַ 25, האָט אָפּגעשטעלט די צאָהלונגען. מיט דער רעגולאַציע פערנעהמט זיך דער יודישער סוחרים-פעראיין אין ווילנאַ.

פאַרזיכטיג מיט געהייצטע אויווענס.

(–) אויף בענעדיקטאַ 57 איז פון אַ פעהלערהאַפט-פונקציאָנירענדען אויוועון פערטשאַדעט געוואָרען די 44-יעהריגע בראָניסלאַוואַ באַטאָרסקאַ. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט מיט גרויס מיה אָפּגעמינטערט די פערטשאַדעטע.

דרוק-זאַכען פון דער קראַנקען-קאַסע.

(–) די פערשידענע דרוק-זאַכען איינצומעלדען די אַרבייטער און אָנגעשטעלטע אין דער עמעריטור-פערזיכערונג קען מען בעקומען אין יעדער „לעטשניצע" פון דער קראַנקען-קאַסע.

פייערליכע ערעפנונג פון דער לייה-ביבליאָטעק א. נ. פון אַלטער אייזענשלאָס.

היינטיגען שבת אין אָוונד וועט פאָרקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער ביבליאָטעק א. נ. פון פערשטאָרבענעם שריפטשטעלער אַלטער אייזענשלאָס.

די ביבליאָטעק איז פערזעהען מיט די נייעסטע ביכער פון דער יודישער ליטעראַטור און וועט זיך געפינען אויף פּאָלודניאָוואַ 11.

אַ נישקשה'דיגער שטייער פאַר שכור'ען.

(§) דער מאַגיסטראַט האָט בעשלאָסען, אַז דער קאָמונאַלער שטייער פאַר פּאַטענטען אויף בראָנפען-אויסאַרבייטונגען זאָל בעטרעפען 100 פּראָצענט פון גרונד-שטייער און פאַר שענקען אין אַלקאָהאָל-האַנדלונגען – 200 פּראָצענט פון גרונד-שטייער.

אַרונטערגעפאַלען און דער'הרג'עט געוואָרען.

(ב) אויף יוליושאַ 17 איז אַראָפּגעפאַלען פון דעם לייטער פון בוידעם די איינוואוינערין פון דעם הויז, אַננאַ סאַביעסקאַ.

די פּאָגאָטאָוויע האָט אָפּגעפיהרט די פערוואונדעטע אין פּאַזנאַנסקי'ס שפּיטאָל וואו זי איז נאָך עטליכע שעה מאַטערניש געשטאָרבען.

דער פּוטוריזם איז דאָ נישט שולדיג.

(ב) אויף פּיעטריקאָווער 140 האָט מען פון דער וואוינונג פון אַדאָלף נייִמאַן אַרויסגעגנב'עט אַ פוטער פאַר 1500 זלאָטעס.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 ,3.

ווי אַזוי „בערעל, ניע דאַי שיען“ וויל פּטור ווערן פון די לאָקאַטאָרען.

(—) אויף פראַנציסקאַנער גאַס איז דאָ אַ הויז-בעזיצער, וועלכער ווערט אין דער גאַנצער געגענד גערופען מיט׳ן נאָמען „בערעל, ניע דאַי שיען“. דאָס קומט זיכער דערפון, וואָס ר׳ בערעל איז אַ יוד אַ תקיף, אַנ׳עקשן און פרעגט נאָך זיינע לאָקאַטאָרען, ווי נאָכ׳ן נעכטיגען טאָג.

האָט ר׳ בערעל נישט וואָס צו טון, טראַכט ער כסדר וועגען דעם, ווי-אַזוי פּטור צו ווערען פון זיינע איצטיגע לאָקאַטאָרען, כדי די וואוינונגען צו פערדינגען צו אַנדערע, משמעות נישט אומזיסט.

קונץ נומער איינס, וואָס „בערעל ניע דאַי שיען“ האָט געמאַכט, אין זיין הויז האָט געוואוינט אַנ׳אָרימער יוד אַ וואורשט-אַרבייטער. דער יוד אַ גרויסער אָרימאַן האָט נאָך פערלוירען דערצו די אַרבייט אין לאָדז, איז געווען געצוואונגען אַוועקצופאָהרען קיין אָפּאָטשנאָ אַרבייטען.

ווי דער יוד איז אַוועקגעפאָהרען, איז ר׳ בערעל צוגעשטאַנען צו דער פרוי און איהר באותות ומופתים איינגערעדט, אַז זי זאָל איהם אָפּגעבען איהר וואוינונג, זי וועט דערפאַר בעקומען עפּיס געלד און וועט דערווייל האָבען מפרנס צו זיין איהרע קינדער. די נאַאיווע פרוי האָט זיך געלאָזט צורעדען און בערלען אָפּגעגעבען די וואוינונג. וועגען דעם האָט זיך דערוואוסט איהר מאַן און איז גלייך געקומען קיין לאָדז. ס׳האָט אָבער שוין גאָרנישט געהאָלפען, די דירה האָט שוין ר׳ בערעל געהאַט פערדונגען אַנ׳אַנדערען. ס׳איז געקומען צו אַ גרויסער מחלוקה צווישען מאַן און ווייב און דער סוף איז געווען אַז צוליב דער דאָזיגער דירה, וואָס ר׳ בערעל האָט אויסגענאַרט. האָט זיך דער וואורשט-אַרבייטער גע׳גט מיט זיין פרוי.

דאָס האָט אָבער גאָרנישט געלערנט דעם „ניע דאַי שיען“ און ער האָט ווידער געפונען אַ נייעם קרבן אין איינעם פון זיינע לאָקאַטאָרען, אויף פערשידענע אופנים האָט ער געזוכט דעם נייעם קרבן אַרויסצובעקומען פון דער וואוינונג, ער האָט אַזוי לאַנג זיך געפּראָצעסעוועט ביז ער האָט בעקומען אַנ׳עקסמיסיע אויף זיין אָרימען לאָקאַטאָר און האָט גלייך בעשטעלט 6 פויערים, וואָס האָבען אָנגעהויבען אַרויסצוטראָגען די זאַכען פון דעם לאָקאַטאָר. ס׳איז געוואָרען אַ גרויס געוואַלד צווישען די שכנים און איינער פון זיי דער אַזוי-גערופענער „בלינדער מאַקס“ האָט פערטריבען די פויערים און די זאַכען צוריקגעשטעלט אין דער וואוינונג פון דער עקסמיסירטער. דערווייל וואוינט די פרוי צוריק, ווי לאַנג דאָס וועט געדויערען ווייסט מען דערווייל נישט.

2 זעלטענע געגאַנגענע גנב׳ענעס בוימער

האָט איינער פון די צוויי געפונען זיין טויט.

(§) אין דלוטאָווער וואַלד האָט זיך נעהערנעכטען אָפּגעשפּילט אַ געוואַלדיגע טראַגעדיע. צוויי וואַלד - גנבים פון דלוטא יוזעף און וולאַדיסלאַוו באַכען זענען געגאַנגען אין וואַלד גנב׳ענען בוימער, וועלכע זיי האָבען שפּעטער געוואָלט אַרויספירען אויף אַ פוהר. דאָס האָבען בעמערקט די צוויי וואַלד-וועכטער באָלעסלאַוו מאַטלאָווסקי און אַנטאָני איגנאַטשאַק. מאַטלאָווסקי איז צוגעגאַנגען צו די גנבים און זיי געוואָלט אָפּפיהרען אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט. די גנבים האָבען זיך אָבער געוואָרפען אויפ׳ן וואַלד-וועכטער און איהם געוואָלט ענטוואָפנען. מאַטלאָווסקין צו הילף איז געקומען דער וועכטער איגנאַטשאַק. בעת דעם קאַמף, וואָס האָט זיך ענטוויקעלט צווישען די גנבים און די וועכטער האָט אויסגעשאָסען אַ ביקס פון אַ וועכטער און איינער פון די גנבים יוזעף באַכען איז געפאַלען אַ טויטער אויפ׳ן אָרט.

דער צווייטער גנב באָלעסלאַוו באַכען דערצעהלט אָבער, אַז די ביקס האָט נישט אַליין אויסגעשאָסען, נאָר דער וואַלד-וועכטער מאַטלאָווסקי האָט פון 3 שריט אויסגעשאָסען אויף יוזעף און איהם דער׳הרג׳עט. די פּאָליציי פיהרט וועגען דעם ענין אַנ׳אויספאָרשונג.

דאָנערשטאָג-אַ זיצונג פון שטאָט-ראַט.

(מ) דאָנערשטאָג, דעם 12 ה.ח 1928 האַלב 8 אַ זייגער אין אָוועגד קומט פאָר אין זאַל פון די זיצונגען פון שטאָט-ראַט (פּאָמאָרסקאַ 16) אַ זיצונג (2-טע סעסיע) פון שטאָט-ראַט מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

קאָמוניקאַטען, וואַהלען אויפ׳ן 1928 קאַלענדאַר - יאָהר, פון מיטגלידער אין פּרעזידיום פון שטאָט-ראַט, בעשטענדיגע ראַט-קאָמיסיעס, צוויי מיטגלידער פון קאָמיטעט פאַר ליטעראַרישען פּריז פון שטאָט לאָדז, 2 מיטגלידער פון דער אַרכיוו-קאָמיסיע.

בעריכט פון דער פינאַנץ-און ביודזשעט קאָמיסיע וועגען: איבערשטייגען דעם בודזשעט אין אַדמיניסטראַטיווען יאָהר 1926, בודזשעט איבערשטייגען אין ערשטען קוואַרטאַל 1927.

סוחרים פון דער טוך-בראַנזשע

שאַפען אַ סעקציע צו פערטיידיגען זייערע אינטערעסען.

(—) אין סוחרים-פעראיין, פּיעטריקאָווער 73, איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון סוחרים אין דער טוך-בראַנזשע.

אין דער אָרגאַניזאַציע-קאָמיסיע זענען געוועהלט געוואָרען די ה״ה: גוטער, גערזאָן, פריווין, הערשקאָוויטש, לאַמבאַרד און לוביטש.

די סעקציע האָט די אויפגאַבע צו פערטיידיגען די אינטערעסען פון דער בראַנזשע און וועט זיך אויך פערנעהמען מיט דער פראַגע פון אַ טוך-קאָנווענציע מיט בילין.

אינגיכען וועט פאָדקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער סעקציע, אויף וועלכער ס׳וועלען געוועהלט ווערען דעלעגאַטען צום צוזאַמענפאָהר פון דער טוך-בראַנזשע אין קראַקאָ.

א הויז פאַר פערבּרויכס-קאָאָפּעראַטיווען

אין וועלכער ס׳זאָל זיין אַ מעכאַנישע בעקעריי, אַ וואורשט-פאַבריק און קאָאָפּעראַטיוו-געוועלבער

(ב) נעהערנעכטען איז ביים פּרעזידענט זשעמיענצקי געווען אַ דעלעגאַציע פון דעם אַלגעמיינעם פערבּרויכס-קאָאָפּעראַטיוו אין לאָדז, וועגען בעקומען פון דער שטאָט אַ פּלאַץ אויף סרעבזשינסקאַגאַס, כדי אויפצובויען אַ גרויס-הויז פאַר די פערבּרויכס - קאָאָפּעראַטיווען, אין וועלכע ס׳וועט זיך געפינען אַ גרויסע מעכאַנישע בעקעריי, וואורשט-פאַבריק און געוועלבער פון קאָאָפּעראַטיוו.

דער פּרעזידענט האָט געענטפערט, אַז ער בעציהט זיך זעהר גינסטיג צו דער דאָזיגער פראַגע און ער האָט געבעטען די דעלעגאַציע, זי זאָל זיך ווענדען אין דעם ענין שריפטליך ווענדען צום מאַגיסטראַט.

דער פאַמיליען-אָווענד אין „הזמיר“.

דער ערשטער פאַמיליען-אָוועגד, וואָס דער „הזמיר“ האָט איינגעאָרדענט דעם פערגאַנגענעם שבת אין אייגענעם לאָקאַל, איז אַדורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג.

ביי אַ פול - געפאַקטען זאַל עפענט דעם אָווענד דער „הזמיר“-פּרעזעס ד״ר פריבולסקי, וועלכער ערקלערט אין אַ קורצער רעדע, אַז די נייע פערוואַלטונג פון „הזמיר“ האָט בדעה צו רעסטאַווירען די אַלטע טראַדיציעס פון די אַמאָליגע „הזמירס“ און איינאָרדנען אָפטע מוזיקאַלישע און ליטעראַרישע אָווענדען, כדי אַזוי אַרום צו פּראָפּאַגאַנדירען די יודישע קינסטלערישע שאַפונגען צווישען די ברייטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אין דעם מוזיקאַלישען טייל פון פּראָגראַם האָבען זיך בעזונדערס אויסגעצייכענט דער יונגער זינגער ה׳ זילבערבערג, פרוי סאַבינאַ ראָזענבלאַט (געזאַנג), ה׳ אַרטור באַלזאַם (קלאַוויר) און דאָס מוזיקאַלישע טריאָ פון די ה״ה ד״ר ליפּקאָוויטש, ד״ר זיידענגאַרט און ה׳ ווישאָגראָדזקי.

אונטער׳ן איינדרוק פון ה׳ י. מ. מאָשקאָוויטשעס גלענצענדע רעציטאַציעס פון פּרץ און שלום עליכם איז דער עולם אַרום 12 ביינאַכט אַוועק אַ היים.

א גנבה

אין אַ מאַנופאַקטור-געשעפט.

(§) אין זגיערזש איז נעכטען פאָרגעקומען אַ גרויסע גנבה אין מאַנופאַקטור-געוועלב פון אַ ווייגבוים (פּילסודסקי 1) אַנ׳אומבעקאַנטער גנב האָט זיך ביינאַכט אַריינגעקריגען אין געוועלב און אַרויסגע׳גנב׳עט סחורה פאַר 6000 זלאָטעס. די גנבה האָט מען בעמערקט ערשט אינדערפריה און מיטגעטיילט דער אויספאָרשונגס-מאַכט.

ווידער אַ געוואַלדיגער אויפרייס אין בערלין מיט מענשליכע קרבנות.

ס׳האָט נעקענט אומקומען אַ גאַנצער קוואַרטאַל פון בערלין.

— פערפלייצונג אין ראיאָן פון טיער-גאַרטען.

בערלין, 9 (ספ. טעל.) היינט אַרום 10 אינדערפריה איז די שטאָט בערלין ווידער אויפגעציטערט געוואָרען צוליב אַנ׳אויפרייס, דער אויפרייס איז פאָרגעקומען אין אַ ווילע, וואָס געהער צו די אינהאַבער פון דער פירמע „וויינגערטנער און קאָמפּ.“ אויף דער פּאַרק שטראַסע אין איינער פון די שענסטע געגענדען אין בערלין.

אין דער דאָזיגער ווילע געפינט זיך אַ 2-שטאָקיגע געביידע, אין וועלכען עס איז געווען איינגעאָרדענט אַ כעמישע לאַבאָראַטאָריע. די דאָזיגע געביידע איז אויפגעריסען געוואָרען און איז אינגאַנצען איינגעפאַלען ביז׳ן פונדאַמענט. אויסער דעם איז גענצליך איינגעפאַלען דער גאַראַזש. די ווילע אַליין האָט אויך זעהר שווער געליטען.

דער אויפרייס איז געווען אַזוי שטאַרק, אַז די בעטען און דאָס מעבעל אין הויז זענען געפלויגען אין דער הויך און געבליבען הענגען אויף די צווייגען פון די בוימער.

שטאַמערס קערפּער האָט מען געפונען צעריסען אויף שטיקער. ס׳איז אויך אומגעקומען אַ יונג מיידעל, וואָס איז געווען אַ בעדינערין אין דער ווילע. דער פּאַרטיער פונ׳ם הויז האָט בעקומען שווערע וואונדען; עס זענען אויך פערוואונדעט געוואָרען זיינע 3 טעכטער, אַ בעדינטער אין לאַבאָראַטאָריום און צוויי דינסטען. די שווער פערוואונדעטע פרוי פונ׳ם פּאַרטיער האָט מען מיט גרויס שוועריגקייטען אַרויסגעקריגען פון אונטער די חורבות.

אַלע פייערלעשער פון גאַנץ בערלין זענען באַלד אָנגעקומען אויפ׳ן אָרט און אָנגעהויבען פונאַנדערנעהמען די חורבות.

צום גליק איז די רעטונגס-אַרבייט נישט געווען בעשווערט, ווייל עס איז נישט אויסגעבראָכען קיין שרפה, פון אונטער די חורבות האָט מען אַ פויערגענומען 2 טויטע, 2 זעהר שווער פערוואונדעטע און 8 מיט לייכטערע וואונדען. די פרוי פון פּאַרטיער איז בעת דעם אויפרייס נאָך געלעגען אין בעט. די אָראָבגעפאַלענע בעלקעס האָבען געשאַפען איבער׳ן בעט אַ משופע׳דיגע וואַנד, וואָס האָט פערהאַלטען די שטיקער ציגעל און ליים, אַזוי, אַז דער קאָפּ און אַ טייל קערפּער איז געווען אינגאַנצען פריי, ווייטער אָבער איז זי געווען פערשיט און עס האָט געדויערט אַנדערהאַלבען שעה, ביז מען האָט זי אינגאַנצען בעפרייט.

דעם קנאַל פון אויפרייס האָט מען געהערט אין גאַנץ בערלין. דערביי איז מערקווירדיג וואָס גאַנץ נאָהנט האָט מען דעם אויפרייס כמעט ווי נישט געפיהלט. דאַגעגען אַביסעל ווייטער אויף אַ מרחק פון בערך 20 מינוט גאַנג ווי למשל אויפ׳ן ערבעלין-פּלאַץ האָבען כמעט אַלע הייזער אַ ציטער געטון און די שויבען זענען אומעטום אַרויסגעפאַלען.

בערלין, 9 (ספּ. טעל.) אַ קאָמיסיע פון עקספּערטען האָט נעפינען אין דעם נישט בעשעדיגטען טייל פון דער ווילע, וואו ס׳האָט זיך געפינען דאָס לאַבאָראַטאָריום, בעדייטענדע זאַפּאַסען פון אויפרייס-מאַטעריאַלען פון אַ שטאַרקער קראַפט און צוויי לופט-פליה-באָמבעס. די באָמבעס זענען געווען פון אַ געוואַלדיגער קראַפט, אַז ווען זיי וואָלטען אויפגעריסען, וואָלטען זיי פערניכטעט דעם גאַנצען קוואַרטאַל.

בערלין, 9 (ספּ. טעל.) נעכטען האָט אין בערלין פּאַסירט נאָך אַ קאַטאַסטראָפע. נאָהנט פון דעם שאַרלאָטענבורגער-שאָסע און דעם טיר-גאַרטען-ראַיאָן האָט געפּלאַצט אַ הויפּט-רעהר פון דער וואַסער-לייטונג. פיל גאַסען זענען פערגאָסען געוואָרען. דעם דרום-מערב און צפון-מזרח טייל פון בערלין זענען מיטאַמאָל געבליבען אָהן וואַסער.

די פייערלעשער מורא האָבענדיג, אַז ס׳זאָל נישט אויספעהלען קיין וואַסער אין פאַל פון אַ שרפה האָט פערלעגט אַ פּאָמפּע אין די אַלטע טיפע ברונעמס פאַר׳ן גרויסען טעאַטער און אין אַנד. שטאָט-טיילען. ערשט אין עטליכע שעה איז געלונגען צו פאַריכטען די לייטונג.

ביז׳ן 13-טען יאַנואַר

מוזען איבערגעטוישט ווערען די לעגיטימאַציעס פון אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע

(§) ווי בעוואוסט, האָט דער אַרבייטסלאָזער פאָנד אין דעצעמבער פ. י. אָנגענומען אַ בעשלוס וועגען איבערנומערירען די לעגיטימאַציעס פון די אַרבייטסלאָזע אינטעלעקטועלע אַרבייטער. אָבער ביז איצט האָט נאָר אַ קליינע צאָהל אויסגעטוישט די לעגיטימאַציעס. דער אַרבייטסלאָזער פאָנד מאַכט דעריבער אויפמערקזאַם, אַז ווער פון די גייסטיגע אַרבייטסלאָזע עס וועט ביז׳ן 13 ד. ח. נישט איבערנומערירען זיין לעגיטימאַציע, וועט פערלירען דאָס רעכט אויף אונטערשטיצונגען, אומזיסטע מיטאָגען און אויף אַלע הנחות, וואָס געניסען די גייסטיגע אַרבייטסלאָזע.

אונזער גאַסט

פּרץ הירשביין אין לאָדז.

(—) היינט קומט קיין לאָדז דער לאַנג-ערוואַרטעטער גאַסט, דער בעקאַנטער יודישער דיכטער און דראַמאַטורג פּרץ הירשביין.

ביי דער געלעגענהייט וועט דער פּרעלעגענט האַלטען די זעהר געלונגענע פאָרלעזונג א. ד. ט. „כינאַ, יאַפּאַן און אינדיען“. די דאָזיגע פאָרלעזונג האָט דער חשוב׳ער פּרעלעגענט אויפ׳ן גרונד מאַטעריאַלען, וועלכע ער האָט פערזענליך געזאַמעלט בעת זיין לעצטע רייזע איבער יאַפּאַן, כינאַ און אינדיען. די דאָזיגע פאָרלעזונג האָט טאַקי אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס ביי דעם יודישען אינטעליגענטען עולם.

3 יאָהר טורמע.

אַ פּאָליטישער פּראָצעס.

(§) פאַר׳ן קרייז-געריכט איז נעכטען געשטאַנען דער רוסישער בירגער מיכאַל דייזנער, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין פערשפּרייטען קאָמוניסטישע ליטעראַטור און אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט. דאָס געריכט האָט דעם אָנגעקלאָגטען אַנערקענט פאַר שולדיג און איהם פערמשפּט צו 3 יאָהר טורמע.

אַ פּרוב

צו בעגעהן זעלבסטמאָרד.

(—) אויסנוצענדיג די אָבוועזענהייט פון די עלטערען האָט נעכטען אַרום 10 אַ זייגער אין אָוועגט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד די 22-יעהריגע מאַריאַ ווערנער. (זשעראָמסקאַ 44) די סיבה פון דעם פערצווייפעלטען שריט פון דעם יונגען מעדעל איז נישט פעסטגעשטעלט.

אין „אַררט“.

היינט — „נסים מן השמים“.

דער ערפאָלג פון „אַררט“ און פון דעם דריטען פּראָגראַם האָט דערגרייכט די העכסטע מדרגה.

דאָס פּראָגראַם קלאַפּט, און רופט אַרויס ענטציקונג.

נישט אַכטענדיג אויף דעם גרויסען מאַטעריעלען ערפאָלג, ווערען שוין געמאַכט הכנות צום פערטען פּראָגראַם.

היינט ווערען געשפּילט די „נסים מן השמים“. אָנהויב 9.25 אין אָוועגד.

מאַסקאַראַד

לטובת „קאָכאַנובעק“

ווי מיר ווערען געוואויר, וועט ד. 21 ד. ח. פאָרקומען אין פילהאַרמאָניע זאַל אַ גראַנדיעזער מאַסקען-באַל, וואו די הכנסה וועט זיין בעשטימט פאַר דעם שפּיטאָל פאַר גייסטיג-קראַנקע אין „קאָכאַנובעק“. די אָרגאַניזאַטאָרען נעמען אונטער אַלע שריט, אַז דער באַל זאָל זיין איינער פון די אימפּאָזאַנטסטע אין היינטיגען קאַרנאַוואַל.

פון „גאַנג“.

אין „גאַנג“ געהט ווייטער די רעווי „אַזוי מאַכט מען „שטערנס“.

שבת און זונטאָג דעם 14 און 15 ד. ח. 12 אַ זייגער ביינאַכט וועלען אַרויסטרעטען די בעוואוסטע טענצערינס לאַדי און זיזי האַלאַמאַ, וועלכע זענען דורכ׳ן „גאַנג“ איינגעלאַדען אויף גאַסטראָלען.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאָמפּן). נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמיטאָג.

פראווינץ=מעשה'לעך

פראווינץ אמאל און היינט. — די פראווינץ געהט דאך פאראויס.— א סימן קאמינסק... — א פילאזאף, וואס ווייסט אלעס... — דער בעסטער פודער. — די טאטעס נעהמען אפ פאסט-פאקעטען און פערוואנדלען קארנאוואל אין תשעה באב...

הא, הא, אונזער ליבהארציגע פראווינץ איז שוין ווייט נישט אזוי פראווינצעריש, ווי אמאל. אמאל האט מען אויף דער פראווינץ אין א מיידעלס געגענווארט נישט געטארט זאגען דאס ווארט „דרייער", ווייל א דרייער איז פון קופער און פון קופער מאכט מען אויך ראנדלעם אין וועלכע מ'קאכט פיש אויף א חתונה, היינט-זשע ווי אזוי קען מען דערמאנען וועגען חתונה אין דער געגענווארט פון א כשר'ער, יודישער טאכטער?...

אמאל איז א פראווינצער מיידעל נאך אכט א זייגער ביינאכט נישט ארויסגעגאנגען איבער דער שוועל, סיידען, זי האט געטראגען א שירץ און צוויי זאקענבענדלעך און א לאמטערן אין האנד...

אמאל... נאר וואס וועל איך אייך דערצעהלען, וואס אמאל איז אלץ געווען. — דאס אמאליגע איז נישט מאדערן און נישט אינטערעסאנט! — כ'וועל אייך בעסער דערצעהלען, ווי אזוי אונזער ליבע פראווינץ זעהט אויס בימים ההם ובזמן הזה...

קודם כל דארפט איהר וויסען, אז נישט בלויז, וואס מען מעג שוין היינט פאר א פראווינצער מיידעל דערמאנען דאס ווארט „דרייער" — נאר אפילו פאר'ן ווארט „חתונה" שרעקען זיך שוין אויך נישט די היינטיגע פראווינצער מיידלעך און נישט בלויז, וואס זיי געהען ארויס פון שטוב נאך אכט א זייגער אין אווענד — צו גאנצע נעכט זענען זיי נישט אין שטוב!... הקיצור די פראווינץ האט געוואלטיג פארטגעדרעפטשעט, א סמן — קאמינסק.

קאמינסק זאגט מען, איז אזוי גרויס, אז עס פאהרט אריין א וואגען אין איין עק שטאט און דער בעל-עגלה גיט א שמוץ מיט דער בייטש, טרעפט ער אין א שויב און האקט זי אויס אין צווייטען עק שטאט. אט אזא כרך איז עס. דאס שטערט אבער נישט, אז דאס שטעדטעל זאל האבען זיין אייגענס א האלב שאק חסידישע טעכטער, א פילאזאף און להבדיל א פאטשטאווע נאטשאלניק מיט צוויי גרויסע וואנסעס.

ויהי בימים ההם (אומעטום, וואו עס שטעהט „ויהי" מיינט מען א צרה...) און עס איז געווען אין יענע ליבע קארנאוואל-טעג, ווען אין די גרויסע שטעט באוויעט מען זיך און עס לעבט זיך, ווי אין עפיס א קינעמאטאגראף, פון וועלכען די פראווינצער מיידלעך הערען נישט אויף צו מאזשען... האבען זיך די פראווינצער מיידלעך ארומגעקוקט, אז ס'איז נישט קיין תכלית די גרויסע, הייליגע נעכט צו פערברענגען כסדר ביי דער לאטרייקע — ווידער לאטרייקע און אבער לאטרייקע — ס'ווערט דאך נמאס!... און זיי האבען זיך דעריבער צונויפגעקליבען אויף א בעראטונג ביים שטעדטעלדיגען פילאזאף: „הבה נתחכמה —ראטעווען זי, פראפעסאזשע, וואו טוט מען אהין די לאנגע, מרה-שחורה'דיגע נעכט?...

האט דער פילאזאף פארקאטשעט די ארבעל, איינגעפאלדעוועט דעם הויכען שטערען און א גלעט געטון זיך די פאעטישע האר; און ערשט דאן איז געפאלען דאס קליגע, פילאזאפישע ווארט:

— מאס—קענ—בעלער!!

האבען די מיידלעך אויפגעשטראהלט, ווי די כלה'ס צום שוהל-פיהרען און מ'האט אויסגעארבייט פלענער, ווי אזוי, ווען און ווי ארום דאס איינצואורדנען און אזוי, ווי אין קאמינסק איז קיין לאקאל נישטא, איז געבליבען:

— היינט וועט זיין ביי פאלען, מארגען ביי זאשען, איבערמארגען ביי סאלאן, ביי יאדזשען, ביי אדזשעליידזשען און אזוי ווייטער.

און ווייל קיין קאסטיומען זענען נישטא — איז געבליבען:

— היינט זאל פאלע געהן זאשעס קליידעל, מארגען — זאשע סאלטשעס קליידעל, סאלע — יאדזשעס, יאדזשע — אדזשעליידזשעס און אדזשעליידזשע — מוז אריינקריכען אין פילאזאפס שמאלע הייזלעך אריין...

פארוואס דער בייזער, ביטערער גורל איז גראד געפאלען אויף אדזשעליידזשען און נישט אויף סאלטשען אדער פאליען — בלייבט א קשיא און אפשר איז עס דערפאר, ווייל אדזשעליידזשע האט אויף זיך געטראגען דאס שעהנסטע בינטעל יאהרען, דעם שעהנסטען נאמען, איז איהר אויך בעשערט געווען צו טראגען דעם שעהנסטען קאסטיום...

און דא הויבט זיך אן דער עיקר המעשה: אז מאסקענבעלער אין אזעלכע אריגינעלע בגדים דארף מען דאך האבען פודער און, אז פודער דארף מען דאך האבען די בעסטע און... דא איז ענטשטאנען א שטיקעל מחלוקה צווישען די מיידלעך, צוליב וואס עס איז שיעור נישט געווארען אויס מאסקענבעלער:

— פאנגא פאליע האט בעשטעטיגט, אז דער בעסטער פודער איז „בע-בע", דאס האט איהר נישט געלאזט בעקומען די פאנגא סאלטשא און האט בעשטעטיגט גראד פערקעהרט: „בע-בע איז קינדער-פודער און פאר דערוואקסענע איז דער בעסטער פודער „דזשידזשי", האט דאך די פאנגא זאשא אויך געוואלט בעווייזען, אז זי ווייסט עפיס, האט זי ווידער עפיס אנ'אנדערען פודער אנגערופען און ס'איז געווארען א הארמידער, אליארם, א טומעל, א געשריי, א געפילדער, א געקריי. ספאזמעס, היסטעריעס און געוויינען. פאנגא אדזשעליידזשע האט זיך אבער נישט פערלוירען:

— ווייסט איהר גאר וואס, קינדערליך? — דער פילאזאף! — ער ווייסט דאך בעשטימט!...

הערט דער פילאזאף אויס די טענות און הייסט זיך ברענגען צו צוויי גילדען און דעם פודער וועט ער שוין שיקען יעדען אין שטוב אריין...

זענען די מיידלעך זיך צולאפען מיט שמחה, ווער ס'האט געהאט אביסעל קארטאפעל-שיילעכץ אין שטוב, האט עס צו געלד געמאכט און פערשאפט זיך צוויי גילדען, ווער ס'האט א ברוגז זיך איינגעדרהיים געמאכט און נישט געוואלט עסען, ביז די מאמע האט נישט געגעבען צוויי גילדען — הקצור: אלע האבען אריינגעטראגען דעם פילאזאף דאס געלד און מיט אומגעדולד אפגעווארט דעם פודער. וואס האט געדארפט קומען מיט פאסט...

ווי גרויס איז אבער געווען דער בראך פון די פאליעס און זאשעס, ווען אין א שעהנעם פריהמארגען האט דער פאסט-נאטשאלניק, בכבודו ובעצמו, מיט צעשמייכעלטע וואנסעס, אפגעברענגט צו זייערע טאטעס, קליינטשיקע פודעלקעלעך און אינעווייניג האט זיך געפונען, — אנשטאט פודער.. פערשידענע אונאנשטענדיגע בילדלעך און געוויסע דיסקרעטע ארטיקלען...

וואס ווייטער איז געווען? — גארנישט איז געווען — קיין קאסטיומען און מאסקעס ברויכען שוין נישט די קאמינסקער מיידלעך, ווייל די טאטעס האבען זיי אזעלכע פנים'ער צוגערעכט, אז עס וועט זיי שוין נישט העלפען נישט קיין „זשידזשי-פודער" און אפילו נישט קיין „בע-בע" און דער קארנאוואל האט זיך פערוואנדעלט אין א תשעה-באב...

קאנסטאנטין.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערן דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערן.

גילטיג דעם 10. יאנואר 1928.

6742. א געטרייער לעזער פון ציגעל-גאס 33.

דאס, וואס אייער זוהן וואוינט צוזאמען מיט אייך איז נאך נישט קיין גענוגענדער מאטיוו צו מאכען אויף אייער מעבעל א זאיענטשע פאר זיינע חובות, סיידען ער איז נאך מינדעריעהריג. אין אזא פאל זענט איהר פאר איהם פעראנטווארטליך.

6743. י. מ. מארגענטאל פון פראנציסקאנער 36.

איהר האט שאנסען צו פערבלייבען אין דער וואוינונג אלס לאקאטאר. מיר ראטען אייך זיך צו ווענדען מיט א בקשה אין אורזשאנד ראזיעמטשי, אז מען זאל אייך אנערקענען אלס לאקאטאר. איהר דארפט צושיקען 32 זל. 59 גר. א קווארטל, אויב די דירה איז געגאנגען אין יוני 1914 100 רובעל.

6744. א לעזער פון באזארנע גאס.

שרייבט דעם בריף דורך דער פערמיטלונג פון דער לאדזער קהלה.

6745. א לעזער פון דרעווגאווסקא.

ווענדעט זיך מיט א מאטיווירטע בקשה אין רעגירונגס-קאמיסאריאט.

6746. א סוחר פון פעטריקאווער.

אין דער יורידישער אפטיילונג פון דאנערשטאגדיגען נומער „נייער פאלקסבלאט" האבען מיר געגעבען אנ'ענטפער אויף אנ'ענגליכע אנפראגע. דא קאנען מיר אייך נאך צוגעבען דעם פרט, אויף וועלכען איהר קאנט זיך אויך פערופען אויף דער געריכטס-פערהאנדלונג, אז דער פראקוראטור-אמט פערטרעט אויך דעמזעלבען שטאנדפונקט, אז דאס קומען פון סעקוועסטראטאר פאר'ן טערמין אהן בעגרינדעטע מאטיווען קאן'נישט בעטראכט ווערען פאר א געזעצליכע האנדלונג, וואס איז דירעקט פערבונדען מיט'ן אויספיהרען זיינע אמטליכע פליכטען. אז נישט וואלט מען אייער פרוי נישט גערופען אין געריכט צו ערפיהלען די בעשיידענע ראל פון אנ'עדות, נאר מען וואלט זי אוועקגעזעצט אויף דער בעשולדיגונגס-באנק און דוקא לויט'ן הארבען 142 ארטיקעל פון שטראף-קאדעקס פאר שטעלען א ווידערשטאנד דער מאכט דורך נישט דערלאזען צו נעמען די סעקוועסטירטע סחורות, צו וועלכע זי אליין האט זיך אנערקענט.

6747. א לעזער פון בענעדיקטא.

אויב איהר האט בעקומען קאט. D, וועט מען אייך נישט מאכען קיין שום שוועריגקייטען ביים ארויסגעבען אנ'אויסלענדישען פאס. איהר דארפט אפילו נישט האבען קיין ספעציעלע ערלויבעניש דערויף פון דער מיליטער-מאכט, איהר דארפט נאר ביים ארויספאהרען פון לאנד מעלדען וועגען דעם דער פ. ק. או. פערזענליך אדער שריפטליך דורך א רעקאמענדירטען בריף. וואס שייך די בעדינגונגען וועגען עמיגרירען קיין דייטשלאנד, דארפט איהר זיך ווענדען דעם פערשטענדיגען מיט אנ'עמיגראציע-ביורא.

6748. N. N. און F. Z.

6749. א גארן-האנדווערקער.

6750. העניעק.

6751. אויאזדאווסקי.

6752. א געטרייער לעזער פון שוויאקובא.

6753. שיינטוך פון זגערזש.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

פראנץ יאזעף

דער קייזער און דער מענש.

פון ה. מארגענשטערן.

4.

די טראגעדיע מיט'ן קייזער'ס ברודער, וועלכער האט געוואלט ווערען קייזער פון מעקסיקא.

ווען פראנץ-יאזעף איז אלט געווען צוויי יאהר, איז א נייער מיטגליד צוגעקומען צו דער פאמיליע—מאקסימיליאן. ער האט באלד ביים געבורט בעגאנגען א פעהלער, וועלכען ער האט בעדויערט זיין גאנץ לעבען: ער איז געבוירען געווארען צו שפעט, ווען זיין עלטערער ברודער האט שוין געהאט די בכורה. וויסענדיג, אז פראנץ וועט ווערען קייזער, האט מען זיך מיט איהם געצאצקעט, בעת מאקס, דער אונגויטיגער, איז גענצליך פערנאכלעסיגט געווארען.

ווען מאקסימיליאן איז אויפגעוואקסען, האט ער געהייראט מיט דער פרינצעסין שארלאטע, פון בעלגיע, א טעמפעראמענטפולע, ערגייציגע פרוי. מיט'ן ברודער, פראנץ-יאזעפ'ן, איז מאקסימיליאנ'ען געווען שווער אויסצוקומען. וואס ער האט געטון, האט נישט געטויגט, און דא איז ער א האבסבורג, א זוהן פון א הערשענדער פאמיליע, און ס'האט איהם אויך געצויגען צו ווערען א הערשער, א קייזער.

אין מעקסיקא איז געווען אומרוהיג. די רייכע פלאנטאציע-אייגענטימער, וועמעס שקלאפען האבען געהארעוועט אין מעקסיקא, בעת אליין האבען זיי געטרונקען שאמפאניער איז פאריז, האבען גע'חלום'ט וועגען אויפשטעלען א מאנארכיע לויט'ן אייראפעאישען מוסטער אין מעקסיקא. די אידעע איז געפעלען געווארען דעם דאמאלסדיגען פראנצויזישען הערשער נאפאלעאן דעם דריטען, און ער האט אונטערשטיצט דעם פלאן. ס'איז בעשלאסען געווארען, אז מאקסימיליאן וואלט געפאסט פאר דעם טראן. און מאקסימיליאן, פון זיין זייט, האט זיך נישט אפגעזאגט. ביי זיין ברודער'ס זייט איז איהם געווען ענג, האט ער געטרוימט וועגען מאכט און הערשאפט אין דער פרעמד.

פראנץ-יאזעפ'ן איז דער פלאן געווען צום הארצען. ער האט זיין יונגערען ברודער ליב געהאט פון דער ווייטען. ער האט איהם געהאט געשיקט צו הערשען אין דער עסטרייכישער איטאליע, אבער מעקסיקא איז ווייטער. מען האט געדארפט געלד צו פינאנסירען די אונטערנעמונג. פראנץ-יאזעף האט געגעבען געלד, אבער מיט א תנאי: מאקסימיליאן מוז זיך פריהער אפזאגען פון זיין רעכט אויף דעם עסטרייכישען טראן. מאקסימיליאן האט זיך געקווענקעלט און נאכגעגעבען. פול מיט האפנונג איז ער געפאהרען נאך רוים, צו קריגען די פויפסטליכע ברכה, און געבענשט און בעגאסען מיט הייליגע וואסער, איז ער פון דארט אוועק.

דעם 28. מאי, 1863, איז די קריגשיף „נאווארא", וועלכע פראנץ-יאזעף האט געשענקט זיין ברודער, אנגעקומען אינם האפען פון ווערא-קרוז, מעקסיקא, פיהרענדיג דעם ניי-געקרוינטען מעקסיקאנישען הערשער, זיין קייזערין שארלאטע און זייער גאנצער סוויטע. דער סענטימענט אינם לאנד, א חוץ ביי די רייכע פלאנטאציע-אייגענטימער, איז אבער נישט געווען גינסטיג פאר א מאנארכיע. נאך לאנגע מלחמות האט דער רעפובליקאנישער מעקסיקאנער פיהרער, כוארעז, בעזיגט מאקסימיליאנ'ען, און איהם גענומען געפאנגען. נאפאלעאן אין פראנקרייך האט איהם פערלאזען: דער פויפסט, צו וועמען די מעקסיקאנער „קייזערין" איז געלאפען נאך הילף, האט זיך ענטזאגט עפיס צו טון: דער אייגענער ברודער, פראנץ-יאזעף, איז געשטאנען פון ווייטענס. שארלאטע איז פון צרות משוגע געווארען, מאקסימיליאנ'ען האבען די מעקסיקאנער דערשאסען. (שארלאטע, איז ערשט נישט לאנג צוריק געשטארבען אין בעלגיע— א משוגענע).

די וועלט=מלחמה.

די וועלט-מלחמה, אנגעפאנגען אינדירעקט פון עסטרייך, איז געווען פראנץ יאזעפ'ס טויט-קלאפ. זי האט געטויטעט איהם און צושמעטערט זיין דינאסטיע.

ווי ס'האט זיך אנגעפאנגען, איז אלעמען בעוואוסט: דעם 28. יוני 1914, האט פראנץ-יאזעפ'ס זוהן, דער גרויספירשט פראנץ-פערדינאנד און זיין פרוי בעזוכט די הויפט-שטאט פון באסניע, סעראיעווא, וואו דער פאטריאט פרינציפ האט זיי ביידען דערשאסען. די שולד איז געלעגט געווארען אויף סערביע, און קריג איז איהר ערקלערט געווארען. ביסלעכווייז האט דאס פייער פערכאפט א האלבע וועלט, און דער רעזולטאט איז צו-גוט בעקאנט, וואס מען זאל נישט זאגען אויף פראנץ-יאזעפ'ן, די שולד פון דער מלחמה לייגט קיינער נישט ארויף אויף איהם. ער איז שוין געווען אלט און צובראכען, און זיינע מיניסטארען האבען איהם פאקטיש געפיהרט פאר דער נאז.

נאוועמבער, 1916. די מלחמה האט געפלאקערט. עסטרייכישע פעסטונגען זענען געפאלען. דער קייזער, גרוי און געבויגען, 86 יאהר אלט, איז געלעגען קראנק. פראפעסאר ארטנער איז גערופען געווארען, און האט ערקלערט דעם חולה אלס לעבענסגעפעהרליך. די גרויספירשטען און גרויספירשטינס זענען גערופען געווארען. גרויספירשט קארל, דער יורש עצר, וועמען ס'איז בעשערט געווען בלויז פאר א קורצער ווייל צו זיצען אויף דעם האבסבורג-טראן, איז אנגעקומען. דער חולה האט גע'גוסס'ט.

א פאטעטישע סצענע האט זיך אפגעשפילט. מאדאם שראט, די אמאליגע אקטריסע און פראנץ-יאזעפ'ס איינציגע געליבטע, וועלכע ער האט ווירקליך ליב געהאט, איז זיך געקומען געזעגענען מיט'ן שטארבענדען מאנארך. די קעניגליכע פאמיליע האט איהר איגנארירט און געוואלט ארויסטרייבען, דער יורש עצר, קארל, וויסענדיג ווי צוגעבונדען דער קייזער איז געווען צו דער געליבטער, האט איהר צוגעפיהרט צום טויטען בעט. מען האט געזאגט מיט איהם וידוי און אין פינף מינוט ארום איז ער געשטארבען, מיטנעמענדיג מיט זיך אין קבר די האבסבורג-דינאסטיע.

די אימפעריע, אמאל די ריזיגסטע אין אייראפע, איז צופאלען. גאליציע איז אריבער צוריק צו פוילען; אונגארן איז א רעפובליק; די שטיקער איטאליענישע עסטרייך זענען אין איטאליענישע הענד, און עסטרייך גופא, איינגעשרומפען צו א גאניץ, איז אויך א רעפובליק.

און דער קייזערליכער פאלאץ איז א שוי-פלאץ פאר רייזענדע. דער קייזער וואלט זיך זיכער איבערגעקעהרט אין זיין קבר, ווען ער עפענט די אויגען און זעהט דאס אלץ צו.

(סוף)

„שותק“ פון טשאָרטקאָווער הויף געשטאָרבען

נאָך דרייסיג יאָהר שווייגען.

דאָנערשטאָג דעם 5. ד. ח. אָוועגדס איז אין טשאָרטקאָווער „הויף“ געשטאָרבען אין עלטער פון 80 יאָהר דער וועלט - בעריהמטער „שותק“ וואָס האָט געשוויגען אַ ערך פון 30 יאָהר און מיט וועלכען די גאַנצע וועלט האָט זיך אינטערעסירט.

דעם שותק האָט מען געפונען אויף דער ערד נעבען דער טיר גאַנץ נאַקעט, ווייזט אויס, אַז ביי יציאת נשמה האָט ער זיך שרעקליך מיט'ן טויט געראַנגעלט, צופאַלענדיג צו דער טיר. דאָס פנים געל, גאַנץ אָבגעצערט. אַ שטוב מיט ספרים. קיין בעט געפינט זיך איבערהויפט נישט, נאָר אַ טיש מיט אַ באַנק, מיט ליכט, ביי וועלכען ער פלעג יום ולילה לערנען און דערביי כאַפּען אַ דרימעל. אין דער זייט ביים טיש שטעהט תמיד אַ קריג וואַסער מיט 2 לעבעדיגע קליינע פישלעך, דערביי פלעג ער יעדעס יאָהר געהען „תשליך“.

געפונען האָט מען כתבים, וועלכע ענטהאַלטען פערשידענע רעליגיעזע לעגענדעס. אויך האָט מען געפונען אַ לולב, צוויי טליתים, אַ פּאָר מטבעות, קוויטלעך, און מלבושים. אַלע געפונענע כתבים ווערען איבערגעשיקט אין וויסענשאַפטליכען אַרכיוו קיין בערלין דורכ'ן היגען י. ל. פרץ-פעראיין.

דער שותק שמואל זאב. פרומער אַ'זוהן פון מאיר פרומער שטאַמט פון ראַדאָמער גובערניע. געבוירען אין יאָהר 1846 אין דאָרף סלאַוצין, קאָזינצער פּאָוויאַט. די עלטערן אייגפאַכע מענשען האָבען זייערע אַלע זוהן גאָר וועניג געלאָזט לערנען. ס'איז פערשפרייט אַ לעגענדע, אַז דער וואָלקער רבי, ר' יצחק האָט דעם שותק'ס פּאָטער פאָר-אויסגעזאָגט, אַז ס'וועט פון איהם אַרויסקומען אַ זוהן, אַ למדן. נאָכדעם איז טאַקע געבוירען געוואָרען דאָס יונגעל, שמואל (די מוטער האָט איהם געבוירען צו 50 יאָהר). איהם האָט דער פּאָטער געלאָזט לערנען ביים גענאָועשעווער רב, וואו ער איז פערבליבען אַלס תלמוד ביז צו דער חתונה, בעקומענדיג פון איהם סמיכה אויף רב. אַלס רב האָט ער חתונה געהאַט מיט אַ בעקאַנטען צושר'ס א טאָכטער, פון לובלינער גובערניע, ביי וועלכען ער האָט געגעסען קעסט 15 יאָהר, ביז דער שווער איז אָפּגעשטאָרבען. שפּעטער איז ער געוואָרען מלמד ביים גערער רבי'ס מחותן אין וואַרשאָ.

ביי די 40 יאָהר האָט ער זיך גענומען אין קאָנסקע-וואָליאַ צום האַנדלען מיט אַלט-אייזען, קופער, בליי א. ד. גל. אָבער ער האָט נישט פערלאָזט קיין פרייע מינוט צו לערנען אַזוי, אַז גאַנצע נעכט פלעגט ער זיצען איבער יודישע ספרים און נישט איינמאָל איז ער אַנשלאָפען געוואָרען אויף אַ האַרטער באַנק אָדער אַ שטיין אונטער'ן קאָפּ. שוין דעמאָלט איז ער בעקאַנט געוואָרען אַלס צוריקגעצויגענער און שווייגער, ווייל אויף 20 ווערטער האָט ער געענטפערט העכסטענס איין וואָרט.

צוריק מיט 30 יאָהר האָט ער ביי זיך אין שטוב געשמאָלצען בליי מיט קופער, צווישען דעם געשמילץ האָט זיך געפונען אַ פּאַטראָן מיט פולווער. דער פולווער האָט מיט אַ שטאַרקער קראַפט עקספּלאָדירט און דער'הרג'עט דאָס מעוברת'ע ווייב און צוויי טעכטער. פון דאַמאָלס אָן זענען זיינע געשעפטען נישט גוט געגאַנגען. אין אַ קורצער צייט פאָהרט ער אַ'וועק צום לובלינער רבי וועגען אַ עצה. וואָס פאַר אַ עצה דער לובלינער רבי האָט איהם געגעבען איז נישט בעקאַנט, גענוג, אַז נאָכדעם איז ער אַוועק קיין טשאָרטקאָוו און איז געוואָרען אַ שותק. כאָטש דער טשאָרטקאָווער רבי האָט איהם אַ פּאָר מאָל מתיר געווען אַז ער זאָל רעדען, דאָך האָט ער איהם נישט געוואָלט הערען פערבלייבענדיג ביז זיין אָבשטאַרבען אַ שותק, ביז צום אויסברוך פון דער וועלט מלחמה פלעגט ער שטעהען תמיד בעהאַלטען אונטער די ספרים שאַפּעס נעבען אַ טישעל, וואו ער פלעגט לערנען און שלאָפען.

זייט דעם אויסברוך פון דער מלחמה איז ער געלעגען טאָג און נאַכט פערשפּאַרט אין די מויערן פונ'ם טשאָרטקאָווער הויף. אויסער זיינע 2 מענשען וועלכע פלעגען איהם בעדינען האָט ער צו זיך קיינעם נישט צוגעלאָזט. ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג פלעגט ער דאַווענען און איבערבייסען פלעגט ער 12 אַ זייגער ביי נאַכט. אַ דרימעל האָט ער געכאַפּט בשעת דעם לערנען און יעדען פרייטאָג פלעגט מען אויף איהם אַרויפגיסען 7 קאַנען וואַסער. וואָס איז געווען זיין מרחץ.

אָט דאָס איז די מעשה פונ'ם שותק, וועלכער האָט זיינע יאָהרען אָבגעלעבט איינזאַם פערבאָרגען אין די חורבות פון די טשאָרטקאָווער מויערן זייענדיג אָבגעזונדערט פונ'ם ערדישען לעבען און פון דער וועלט.

„ארט“
אַרטיסטישער רעוויו און קאַבאַרעט-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון
„מאַנטיפּעל“
זאַכאַדניאַ 43.
היינט ווידערהאָלונג
פון דער פּרעמיערע

גאַנץ לאָדז איז איבעראַשט!
פון אויסערגעוועהנל. 3-טען פּראָגראַם,
וואָס גייט שוין איבער 2 וואָכן ביי אויספערקויפטע הייזער
אמת אַרטיסטיש-קינסטלערישע נסים ווערען געוויזען אין די
נסים מן השמים
און דונערן טוט דער זאַל פון געלעכטער בעת'ן שפּילען פון אַבּעזשאַנעק'ס גלענצענדע רעווי: „אַלטשטאַדט“
היינט, דינסטאג - 1 פאָרשטעלונג: 9.15 אַ זייגער אין אָוונד
מוזיקאַל. לייטער: ה. קאָן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען, אַרט.-מאַלערס: ד. מאַטום און בלום. רעזשי: מ. פולאָווער. קאָנפער.: קאַזאַנאָווער
קאָנצערט-מייסטער: בייגעלמאַן.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון 5 נאָכמ., שבת - פון 1 אַ זייגער.

זעלבסטמאָרד פון אַ יודיש מיידעל

פון בענקשאַפט נאָך איהר פערשטאָרבענער מוטער.

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש) אין טויער אויף סענאַטאָרסקאַ 28 האָבען דורכגעהער זונטאָג 10 אין אָוונד געפונען ליגען אַ אונבעקאַנט יודיש מיידעל, וואָס האָט שטאַרק געקרעכצט. מען האָט פון איהר נישט געקאָנט דערגעהן וואָס עס איז מיט איהר געשעהן. באַלד האָט מען אָבער בעמערקט, אַז נעבען איהר ליגט אַ פלעשעלע מיט אַ ביסעל יאָדינע, פון וואָס עס איז געוואָרען קלאָר, אַז זי איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. די ליפּען פון דעם מיידעל זענען טאַקי געווען אָבגעברענט. זי האָט זיך נישט געלאָזט ראַטעווען און געבעטען דעם פערזאַמעלטען עולם אַרום איהר, אַז מען זאָל זי צורוה לאָזען, ווייל זי וויל שטאַרבען.

מען האָט גערופען אַ פּאָליציאַנט, אָבער אויך איהם האָט די זעלבסטמערדערין נישט געוואָלט פאָלגען און האָט בשום אופן נישט דערלאָזט, אַז מען זאָל זי אָבפיהרען אין אַ שפּיטאָל אַריין אָדער אויף דער סטאַציע פון דער גיכער הילף. „לאָזט מיך שטאַרבען“ — האָט זי געשריען. מיט שווערער מיה האָט זי דער פּאָליציאַנט אַריינגעזעצט אין אַ דראָשקע און אָבגעפיהרט אין דער גיכער הילף, דאָרט האָט מען דער זעלבסטמערדערין אויסגעפּלומפּט דעם סם פון מאָגען און איינגעפונען, אַז איהר צושטאַנד איז נישט געפעהרליך.

דעם נאָמען, פאַמיליע און אַדרעס האָט די זעלבסטמערדערין בשום אופן נישט געוואָלט אויסגעבען. זי איז אַלט 18 יאָהר און געהט אָנשטענדיג געקליידעט. רעדט יודיש און פויליש. זי האָט ערקלערט, אַז די סבה פון איהר פערצווייפעלטען שריט איז געווען דער טויט פון איהר מוטער, וועלכע האָט זי איבערגעלאָזט עלענד ווי אַ שטיין. אויב ס'איז איהר איצט נישט געלונגען זיך צו נעהמען דאָס לעבען וועט זי עס שפּעטער טון ווייל זי זעהט נישט קיין שום צוועק אין איהר לעבען.

ביז שפּעט אין אָוונד האָט די זעלבסטמערדערין איהר נאָמען און אַדרעס נישט געוואָלט ענטפּלעקען.

אַלוועלטליכע יודישע אויפבוי-קאָנפערענץ

(ענדע פון 3-טע זייט).

וואַרשע, לאָדז, ווילנע, בריסק, גראָדנע, סלאָנים, ביאַליסטאָק, סארני, וולאָדאָווא, קרעמעניעץ, ראָוונע, לידע א.א.וו. דער פּראָקלאַמירטער „אָרט“-גילדען האָט גרויס ערפאָלג. דער רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אַקציע קאָן בעצייכענט ווערען אַלס צופרידענשטעלענד.

יוסטיץ-ראַט בראָדניץ האָט רעפערירט וועגען דער בעציהונג פון „אָרט“ צו אַנדערע אָרגאַניזאַציעס און דר. מ. סאָלאָווייטשיק האָט רעפערירט וועגען אַלגעמיינע פּראָבלעמען פון אָרגאַניזאַציע און פּראָפּאַגאַנדע.

די דאָזיגע רעפעראַטען זענען ווייט אַרויס פון די ראַהמען פון „אָרט“ און האָבען אַ שייכות צו אַלע אַנדערע יודישע אָרגאַניזאַציעס. יוסטיץ-ראַט בראָדניץ האָט פאָרמולירט דעם געדאַנק פון קאָאָרדינירען די טעטיגקייט פון אַלע יודישע אָרגאַניזאַציעס. וועלכע זענען טעטיג אויפ'ן געביט פון אויפבוי-אַרבייט ווי „דזשאָינט“, „יקא“ און „אָרט“. דר. סיגנאַלאָווסקי האָט פאָרגעלעגט צונויפרופען אַ'ן „אַלגעמיינע יודישע ווידעראויפבוי-קאָנפערענץ“. אויף דורכצופיהרען די פאָרבערייטונגס-אַרבייט אויף צונויפרופען די אַלוועלטליכע יודישע אויפבוי-קאָנפערענץ איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע פון פאָלגענדע פערזאָנען: יוסטיץ-ראַט דר. בראָדניץ, קורט בלומענפעלד, דר. י. בראַמסאָן, דר. י. לוואָוויטש, דר. סיגנאַלאָווסקי און דר. מ. טרויב. די קאָמיסיע האָט ווערבירונגס-רעכט. (י.ט.א)

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענעריש'ע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נצחמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונד.
פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראַדערזאָהן, ל. בראַנט, ח. י. בזשוזשאָווסקי, ב. זינגער
פערראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט“, פּראָדוציר-קאָאָפּעראַציע מיט פאַי-האַפטונג.

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

43)

וועבער האָט אין ספק אַ ציה געטון מיט די פּלייצעס, און געזאָגט:

— אויב עס וועט זיך נישט אַרויסווייזען, אַז דער דאָזיגער שאָפער איז זיינער אַ שטיקעל שותף! און ווען עס זאָל אפילו נישט זיין אַזוי, וועט סויוועור זיך געוויס בעמיהען צו פערווישען די שפּורען. מיר וועלען נאָר האָבען אַ האַרטע נוס צום צוקנאַקען, הער פּרעפעקט.

— יאָ — האָט אַרויסגעשעפּטשעט דאָן לואי, וועלכער איז געווען אָנוועזענד ביים גאַנצען געשפּרעך, און איז אַ ווייל'ע געבליבען אַליין מיט'ן סערזשאַנט מאַזע — לייכט וועט זיך עס אייך נישט איינגעבען, ובפרט נאָך, אַז איהר וועט דערלויבען אייערע אַרעסטאַנטען אַזוי צו ענטלויפען. איך האָב דיר דאָך שוין געזאָגט, אַלעקסאַנדער, אַז אַליין וועט איהר זיך נישט קיין עצה געבען? אָבער ס'אַראַ מערקווירדיגער באַנדיט דאָס איז! און ער איז נישט אַליין... איך גאַראַנטיר דיר, אַז ער האָט שותפים... און דאָס — נישט ווייטער, ווי אין מיין הויז!

ווען ער האָט זיך געהאַט גענוי פונאַנדערגעפרעגט ביי מאַזע'ן וועגען דעם גאַנצען פערלויף פון גאַסטאָן סויוועורס אַרעסט, און זיין ענטלויפען, איז דאָן לואי אַוועק אַהיים צו זיך.

די פאָרשונגען, וואָס ער האָט געוואָלט אַדורכפיהרען האָבען געהאַט אַ שייכות מיט אויסערגעוועהנליכע געשעהענישען, און הגם די ראַליע פון גאַסטאָנען האָט געדאַרפט לענקען אויף זיך זיין גאַנצע אויפמערקזאַמקייט, האָט איהם דאָך נאָך פיל מעהר אינטריגירט דאָס פערהאַלטען זיך פון דער פריילייין לוואַסער. פערענאַ האָט נישט געקאָנט פערגעסען דעם שרעק-אויסגעשריי, וואָס האָט זיך ביי איהר אַרויסגעריסען, ווען זי האָט דערהערט, בעת זיין טעלעפאָן-געשפּרעך מיט מאַזע'ן, אַז די פרוי פּאָוויל האָט זיך געוואָלט נעהמען דאָס לעבען.

דאָן לואי איז אַריין גלייך אין זיין קאַבינעט און זיך געווענדעט צום טעלעפאָן-ביידעל.

דאָס איז געווען אַ קליין נידעריג קעמערל, פערהאָנגען מיט אַ סאַמעטענעם פאָרהאַנג.

הינטער דעם פאָרהאַנג, אויף דער וואַנד האָט דאָן לואי געפונען אַ בעוועגליכען קנעפּעל, וועלכער האָט ביי אַ'נאָנדרוק געמאַכט אַרונטערפאַלען אַ'ן אייזערנער וואַנד, וועלכע האָט איהם מיט צוויי שעה צוריק געהאַט אָפּגעטיילט פון דער דרויסענדיגער וועלט.

עטליכע מאָל האָט ער נאָכקאָנטראָלירט דעם מעכאַניזם און זיך איבערצייגט, אַז ער פונקציאָנירט פולשטענדיג גוט, בלויז ביים אָנקוועטשען דאָס קנעפּעל.

מ'האָט זיך, אַלזאָ, געדאַרפט משער זיין, אַז פריילייין לוואַסער האָט בכיוון אַרונטערגעלאָזט דעם צאָרהאַנג, כדי צו דערהרג'ענען איהם.

צוליב, וואָס פאַר אַ סיבה האָט זי עס אָבער געטון?

ער האָט שוין געוואָלט אָנקלינגען און הייסען זי אַריינרופען, כדי זיך מיט איהר וועגען דעם ענין אַדורכשמועסען.

ער האָט זיך אָבער נישט געקאָנט שנעל דערויף דעצידירען.

האָט ער אַרויסגעקוקט דורכ'ן פענסטער, און דערזעהן זי אַרומגעהן אויפ'ן הויף.

די בעוועגונגען איהרע זענען געווען פאַמעליכע און זעהר האַרמאָנישע, און די האָהר איהרע האָבען געגלאַנצט אויף דער זון מיט דעם קאָליר פון גאָלד.

דעם רעשט פריהמאָרגען איז פערענאַ געבליבען אינדערהיים, ליגעדיג אויף דער קאַנאַפּע, און רויכערענדיג אַ ציגאַר.

ער איז געווען שלעכט געשטימט, אומצופרידען פון זיך און פון דעם גאַנצען פערלויף פון די געשעהענישען.

ער האָט זיך געריסען צום טאַט, און דאָ האָבען איהם אויף שריט און טריט געטראָפען מניעות, וואָס עפּיס אַ'נאומגעזעהנע האַנד האָט פאַר איהם פונאַנדערגעשטעלט. ער האָט זיך געפיהלט געבונדען אין דעם אונצוטרוי, וואָס ער איז געווען אַרומגערינגעלט.

ווען ס'איז שוין געווען אַ'ערך צוועלף אַ זייגער, און ער האָט זיך געהייסען דערלאַנגען פריהשטיק, איז אַריין צו איהם דער קאָמערדינער מיט אַ טאַץ אין האַנד און אויסגערופען:

— גנעדיגער הער, דער פּאָליציי-פּרעפעקט איז געקומען.

— וואָס הייסט? דער פּאָליציי-פּרעפעקט? וואו איז ער?

— אונטען. איך האָב אַליין נישט געוואוסט... כ'האָב געוואָלט זאָגען דער פריילייין לוואַסער... אָבער...

— ביזט זיכער, אַז דאָס איז דער פּאָליציי-פּרעפעקט?

— אָט איז זיין וויזיט-קאַרטעל.

פערענאַ האָט גענומען אין האַנד דאָס קאַרטעל און איבערגעלייענט: „גוסטאַוו דעמאַליאָן, פּאָליציי-פּרעפעקט“.

דאָן לואי האָט אויפגעעפענט דאָס פענסטער און מיט דער הילף פון אַ שפּיגעל אַ קוק געטון, וואָס עס טוט זיך אויפ'ן פּאַלער-בורבאָן-פּלאַץ:

עפּיס אַ האַלב טוץ פערשידענע פערשוינען האָט אַרומגעשפּאַצירט ביים הויז. פערענאַ האָט זיי דערקענט — דאָס זענען געווען די זעלבע געהיים-אַגענטען,

— נישטאָ דאָ מעהר, ווי אַלע מאָל – האָט פערענאַ אַ טראַכט געטון — ווייזט אויס, אַז דער פּרעפעקט האָט פריינדליכע כוונות לגבי מיר. איך האָב עס אמת, פאָראויסגעזעהן, און ס'איז טאַקי גוט געווען, וואָס איך האָב איהם געראַטעוועט דאָס לעבען.

דעמאַליאָן איז אַריינגעקומען, נישט אָפּרופענדיג זיך מיט אַ וואָרט. ער האָט זיך בלויז לייכט פערנויגט מיט'ן קאָפּ.

וועבער, וואָס האָט איהם בעגלייט האָט זיך אפילו נישט געמיהט צו אויסבעהאַלטען זיין געפיהל, וואָס עס האָט אין איהם בעקאָנט וועקען אַזאַ מענש, ווי פערענאַ איז געווען...

(פאָרטזעצונג קומט).

Biuro Próśb

przy ul. PAŃSKIEJ 1

ש. האכבערג טעל. 36-77

קויפט אויס פאטענטען אויפ'ן יאהר 1928. 873

WYCIEŃCZENIE-BLEDNICĘ

LECZY

HEMOGEN

przetwór żelaza

MAGISTRA KLAWE

ORYGINALNY TYLKO Z FIRMĄ

KLAWE

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאַליסטען

בושעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוענד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	5-4 12-9½
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר ליבּיטש	הויט- און געשלעכט-קר.	2—12
ד"ר שטירגעלד	נערווען און גײַסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבּלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2—12½
ד"ר פּליאַסבּערג	כירורגישע-קראַנקה.	3—1
ד"ר בּערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ח. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַהלונג אינדזשעקציעס, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף בּאַהאַנדלונג — היזויטען אין שטאָט. — אין לאַבּאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמאַ און בלוט.

אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.

בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען a

דענטיסטישער קאַבּינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבּערשטיין	צאָהן-אַרצט	2—10 נט.
ד"ר לאַזשינסקי סמאַראַפּאַלסקא	צאָהן-אַרצט	7—6

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּאָמבען א. א. ח.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, האַלז און האַרץ-קראַנקהייטען

Nawrot 8

telefon 19-90.

נעמט אָן פון 4—7 אין אָוענד

Dr. HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען.

2 נאַוראָט 2

נעמט אָן בּיז 10 פריה, 1—2 און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4—5 נאָכמיטאָג. פאַר אונבּעמיטעלטע לעטשניצע-פּרײַזען.

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 38.

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בּעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוענד.

Dr ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכט-היילונגען, נעמט אָן פון 4—7 אין אָוענד.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע

וויגערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 און 12—2 שבּת. אין דערהיים פון 6-8 אָוו.

Akuszerka
S. Nirenberg

טעלעפאָן 29-68

בּרזשעזשינער נ' 20,

פראָנט, 3-טען שטאָק

ערטיילט בּעראַטונגען פאַר דאַמען.

AKUSZERKA

G. SALIMONOWA

Szkolna 12

נעהמט אָן געבּורטען.

„פּועלי-ציון"-מאָבּיליזאַציע

פילהאַרמאָניע-זאַל, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

שבת, דעם 14-טען יאַנואַר ד. י., פּינקטליך 10 אַ זייגער פריה קומט פאָר

אַ פייערליכער צוזאַמענטרעף

פון אַלע חברים און פריינד פון „פּועלי-ציון".

אין פּראָגראַם:

1. ערעפנונג פון דער פייערונג.
2. אויפטריט פון אַרב.-כאָר אונטער דער לייטונג פון ה' צעסוואַן.
3. פּראָקלאַמירונג פון דער וואַהל-קאַמפּאַניע.
4. פערעפענטליכונג פון אַרבּייטס פּלאַן.
5. קאָנצערט-טייל—אויסגעפיהרט דורך אַ קוואַרטעט פון סימפאָנישען אָרקעסטער.
6. פייערליכע שליסונג.

371

ס'וועלען אַרויסטרעטען: זרבבל (וואַרשע), ראַטמאַן האַלענדערסקי, קהלה-ראַטמאַן עדעלמאַן, וויצע-פּרעזידענט פון שטאָט-ראַט ד"ר שיפּמאַן, ראַטמאַן שאַפּירא, ח. בּראַנד, אביגדור און אַנד.

אַלע חברים און פריינד פערזאַמלען זיך שבת-פריה אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

יוד. אַרב.-וואַהל-קאָמיטעט „פּועלי-ציון".

בּעמ.: חברים, וואָס וועלען זיך נישט בּעזאָרגען פון פריהער מיט אַ ספּעציעל געדרוקטען בּילעט, וועלען נישט אַריינגעלאָזט ווערען אויפ'ן צוזאַמענטרעף.

געדרוקטע בּילעטען קען מען בּעקומען אין הויפּט-וואַהל-בּיוראָ, פּיראַמאָוויטש 14.

וויכטיג פאַר בּעל-שמחות

איך גיב אויף: אַבּנויץ

געפעסער, גאָפּעל, לעפעל, מעסער, ווינער-שטיהל

א. אַ. וו. — צו בּיליגע פרייזען! — עכט כשר! — מיט אַכטונג

פרידוואַלד, פּאָלודניאָוואַ 10.

בּעמערקונג: דער זאַל ווערט אויך אָבּגעגעבּען אויף חתונות. 135

Specialista dla przepukliny

Wynalazca patent. bandaży

מיט 20-יעהריגער פּראַקטיק בּעקאַנטער ספּעציאַליסט **ראַפּאַפּאָרט** האָט ערעפענט אַ פיליאַלע אין לאָדז און נעהמט אָן ליידענדע אויף פערשידענע געבּרעכליכקייטען און קערפּער-פערקריפּלונגען, ווי: 1) **לייסטען-בּרוכען**, וואָס פאַלען אַריין אין פיס (אַמער-בּאַמעל) נאָבּעל-בּרוכען, בּויך-בּרוכען, געבּער-מוטער-בּרוכען, אויך **גאַל-שטיינער**, הענג-בּויך א.ז.וו. ס'ווערט געהיילט מיט די נייעסטע ספּעציאַל היילבּאַנדאַזשען פון אייגענער ערפינדונג, וואָס איז געוואָרען אָנערקענט דורך מעהרערע פּראָפעסאָרען, 2) **פערקרומטע פלייצעס** (הויקערס) לעהמונגען, געשוואָלענע פיס, העלפט דעם קראַנקען מיט די נייעסטע היילאַפּאַראַטען. בּעשאַנקען אויך מיט אַנאָדערנעם מעדאַל.

דיר. **ראַפּאַפּאָרט** נעהמט אויף ליידענדע בּיי

גרינבּוים, זגערזשער № 17 טעלעפאָן 42-64.

אויף פערלאַנג פון קראַנקע בּעזוך אין דער היים און אין שפּיטאַל. — אייגענע ווערקשטעל

PERFUMERJA

J. Drukier, Łódź

ULICA ZAWADZKA 11

עמפּפעהלט אַ רייכען אויסוואַהל

פון די נייעסטע פּערפומען,

טואַלעט-זייפען, קרעמען, פּודער,

קעלנישע בּלומען-וואַסערן ווי אויך אַלערליי

קאָסמעטיק צו קאָנקורענץ-פרייזען

פאַר ענגראָסיסטען ראַבּאַט

בּעמ.: פּודער קאָטי און הוביגאַן אויף דער וואָג

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49 66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי שטשענקעס, גומענס, דיסאָנטעס, צאָהן פיסטולעס א.אַ.וו. נעמט אָן פון 1½—5 זונטאָג און יום-טוב פון 10—12

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, לעכערישע, רענטגען- טעראַפּיע און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אין אָוענד.

לעטשניצע פרייזען.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!

בּצדק כל אמרי פי ואין בּהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעוועהטאָגטע ענינים, זאָלסטו קומען צו לויפען אין בּיוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52,

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבּען אַלערליי בּיטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס און זאַ-בּעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, בּיטעט וועגען דירה אינאוירזשאָנד-ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאָליציי-בּעצירקען, אַקטען-אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבּערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,

פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52.

אַ פאַכמאַן

פון דער שטרימפּף-בּראַנזשע, וועלכער אַרבּייט אויף אייגענע האַנד-מאַשינען און גיט אַרויס צו אַרבּייטען אויף קראַפט-מאַשינען פערשידענע זאָרטען, — זוכט אַ קאָמפּאַניאָן מיט עטוואָס קאַפּיטאַל. אָפערטען פאַר „M. A." אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.

מעבּעל | קויפט נישט קיין | מעבּעל

מעבּעל

בּעפאָר איהר איבּערציינט אייך נישט אין מיין

44 מעבּעל-געשעפט 44

גדאַנסקא (דלוגאַ)

טעלעפאָן 56-62

CH. ŁAZNIK

וואו בּיי מיר קענט איהר בּעקומען פערשידענע **מעבּעל** שעהן גוט און בּיליג.

בּעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבּעל, דיוואַנען, פּעלצען, ניי-מאַשינען, סאַמאָוואַרען, אַנצינער א. א. וו. אויך צאָהל די העכסטע פּרייזען. קומט און איבּערציינגט אייך.

עלעגאַנט געקליידעט

קאָנט איהר נאָר געהן ווען איהר מאַכט זיך אַ מלבּוש זאָלט איהר פריהער בּעזוכן דאָס לאַנג עקזיסטירענדע געשעפט פון

יודישע לאַנגע מלבּושים אָגראָדאָוואַ 8

ווי איהר בּעקומט שטענדיג אויף לאַגער ווינטערדיגע, זומער-דיגע און קינדער מלבּושים פון די בּעסטע סחורות. אָנ'איי-גענעם ווערקשטעל מיט די בּעסטע שניידער-אַרבּייטער.

בּעמערקונג: אויף בּעשטעלונגען בּעזיץ איך אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע סחורות. אויסנאַהמס-פּרייזען פאַר חתונה-אויסשטעהר

חיים מאַנדראָווסקי 8 אָגראָדאָוואַ 8

לעטשניצע פון דאַקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבּינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבּורט-הילף	11—1½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווײַנבּערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-מונדהיילונג, בּעלייכטונגען, קראָנען, פּאָמבּען א. א. וו. בּיי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בּעשטראַהלונג און דורכליכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.

אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 08-31

היילט גאַנץ שמערצלאָזיגקייט ציינער און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בּעשטראַהלונג, ספּעציעל לאַבּאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער, נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אין אָוענד. צו בּיליגע פּרייזען. 1421

עלטערן!

פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער האָם לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבּען העבּרעאיש און יודישע בּריוו ועלבּסט צוזאַמענשטעלען דורכ'ן בּעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען העבּרעאישען לעהרער י. ד. ראַזענפעלד, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קוועד אָפ. רעכטס 2 שט. פּעס. ס'ווערן אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר אָן

א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפאָלג גאַראַנטירט!

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.